

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtävistä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtävistä annettua lakia. Liikennejärjestelmän turvallisuudesta vastaa Liikenteen turvallisuusvirasto. Viraston soveltamiskäytännössä on ilmennyt tarpeita muuttaa ja täsmentää voimassa olevaa lakia eräiltä osin. Samalla lakia yhtenäistettäisiin soveltamisalan ja määritelmien osalta rautatielain kanssa. Lisäksi lailla pantaisiin täytäntöön kuljettajien lupakirjojen ja lisätodistusten rekistereitä koskevien pe-

rusparametrien hyväksymisestä annetun komission päätöksen ja veturinkuljettajien koulutuskeskusten tunnustamisperusteista, veturinkuljettajien tutkintojen vastaanottajien tunnustamisperusteista ja tutkintojen järjestämistä koskevista perusteista annetun komission päätöksen lailla täytäntöön pantavat säännökset. Lain valtuutussäännöksiä täsmennettäisiin.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2013.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 NYKYTILA JA EHDOTETUT MUUTOKSET	3
2 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	4
3 ASIAN VALMISTELU	5
3.1 Valmisteluvaiheet ja – aineisto	5
3.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen	5
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	7
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT.....	7
2 VOIMAANTULO	21
3 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	21
LAKIEHDOTUS	22
rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtävistä annetun lain muuttamisesta .	22
RINNAKKAISTEKSTI.....	33
rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtävistä annetun lain muuttamisesta .	33

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

Rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtävistä annettu laki (1664/2009), jäljempänä *kelpoisuuslaki*, tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010. Lailla kumottiin 1 päivänä tammikuuta 2005 voimaan tullut samanniminen laki (1167/2004) ja pantiin täytäntöön Euroopan unionin III rautatiepakettiin kuulunut vetureita ja junia rautateilla yhteisössä ajavien veturinkuljettajien hyväksymisestä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2007/59/EY), jäljempänä *veturinkuljettajadirektiivi*. Lailla säädetään myös muiden liikenneturvallisuustehtäviä hoitavien kuin liikkuvan kaluston kuljettajien kelpoisuus- ja terveydentilavaatimuksista.

Kelpoisuuslain perusteluja on selostettu hallituksen esityksessä laiksi rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtävistä (HE 249/2009 vp.). Kelpoisuuslain soveltamisalan ulkopuolelle on rajattu Suomen ja Venäjän välisessä rautatieyhdyshylyliikenteessä Suomen valtion raja-alueella ja rautatieraja-aseilla liikenneturvallisuustehtäviä hoitava muun kuin suomalaisen rautatieyrityksen henkilöstö. Sitä vastoin Suomen ja Ruotsin välisessä rautatieyhdyshylyliikenteessä liikenneturvallisuustehtäviä hoitavia Ruotsiin sijoittuneiden rautatieyritysten ja muiden rautatieliikenteen harjoittajien palveluksessa olevia henkilöitä ei ole rajattu lain soveltamisalan ulkopuolelle. Yksityisraiteilla toimiviin voimassa olevaa kelpoisuuslakia sovelletaan siltä osin kuin liikenneturvallisuustehtävä vaikuttaa välittömästi liikennöintiin valtion rautaverkolla. Esityksessä ehdotetaan edellä mainittujen soveltamisalarajausten muuttamista yksityisraiteiden osalta vastaamaan uuden rautatielain (304/2011) vastaavaa soveltamisalarajausta. Suomen ja Ruotsin välisessä yhdysliikenteessä liikenneturvallisuustehtäviä hoitavien Ruotsiin sijoittuneen rautatieliikenteen harjoittajan palveluksessa olevien henkilöiden kelpoisuus olisi esityksen mu-

kaan voimassa sellaisenaan Suomessa raja-alueella ja rautatieraja-aseilla.

Kelpoisuuslain määritelmät eivät kaikilta osin vastaa uuden rautatielain vastaavia määritelmiä. Ehdotetussa laissa määritelmät yhtenäistettäisiin. Lisäksi esityksessä ehdotetaan lähinnä soveltamiskäytännön pohjalta täsmennettäviksi useita säännöksiä, jotka koskevat kelpoisuusvaatimuksia, lupakirjan ja kelpoisuuskirjan voimassa pitämistä, psykologista soveltuvuutta, liikkuvan kaluston tutkinnon vastaanottajan hyväksymistä, kertauskouluttajan hyväksymistä, rautatiealan asiantuntijalääkäriä, rautatieliikenteen työterveyshuollon ammattihenkilöä, rautatieliikenteen asiantuntijapsykologia, velvollisuutta antaa tietoja sekä velvollisuutta antaa terveydentilaa koskevia ilmoituksia. Esityksessä ehdotetaan täsmennettäviksi myös eräitä lain valtuutussäännöksiä.

Voimassa olevan kelpoisuuslain mukaan toiminnanharjoittaja vastaa toiminnassaan siitä, että sen palveluksessa tai toiminnassa mukana olevat liikenneturvallisuustehtäviä hoitavat henkilöt täyttävät säädetyt kelpoisuusvaatimukset. Toiminnanharjoittajan vastuuta laajennettaisiin kattamaan myös sen palveluksessa tai toiminnassa mukana olevat turvamiehet ja turvalaitteiden asennus- ja huoltotehtäviä hoitavat, koska myös he hoitavat rautatiejärjestelmän turvallisuuteen keskeisesti vaikuttavia tehtäviä ja heitä koskevat kelpoisuuslain terveydentilavaatimukset. Nykyisin liikkuvan kaluston kuljettajalta, jonka lupakirja ei ole enää voimassa, koska hän ei ole osallistunut kertauskoulutukseen tai hoitanut liikenneturvallisuustehtäviä laissa säädetyin minimiajan, ei vaadita käytännön osaamista osoittavaa koetta kelpoisuuden uudistamiseksi. Se on kuitenkin katsottu välttämättömäksi korkeatasoisen rautatieturvallisuuden varmistamiseksi, minkä vuoksi lakiehdotukseen on sisällytetty uusi lupakirjan uudistamista koskeva pykälä.

Veturinkuljettajien koulutuskeskusten tunnistamisperusteista, veturinkuljettajien tut-

kintojen vastaanottajien tunnustamisperusteista ja tutkintojen järjestämistä koskevista perusteista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2007/59/EY mukaisesti 22 päivänä marraskuuta 2011 annetun komission päätöksen (2011/765/EU), jäljempänä *komission koulutuskeskuspäätös*, 3 artiklassa säädetään koulutuskeskusten riippumattomuudesta ja puolueettomuudesta. Artiklan mukaan koulutuskeskuksen, joka tarjoaa koulutusta omistajayrityksensä työntekijöille ja muille henkilöille, on toteutettava koulutus koulutuskeskuksen omistavan yrityksen eduista riippumattomasti ja koulutuksen on oltava puolueetonta ja tasapuolista kaikille osanottajille. Koulutuskeskus velvoitetaan artiklassa soveltamaan samoja sääntöjä koulutuskeskuksen omistavan yrityksen työntekijöihin ja muihin koulutettaviin henkilöihin. Artiklan säännökset on Suomessa pantava täytäntöön lailla. Uuden rautatielain 35 §:ssä on perussäännökset koulutuspalvelujen tarjoamisesta. Esityksessä ehdotetaan kelpoisuuslakiin sisällytettäväksi rautatielain 35 §:ää täydentävät säännökset oppilaitoksen velvollisuudesta tarjota koulutuspalveluja. Säännöksillä pantaisiin täytäntöön komission koulutuskeskuspäätöksen 3 artiklan säännökset.

Liikenteen turvallisuusvirasto on voimassa olevan kelpoisuuslain 23 §:n 1 momentin nojalla hyväksynyt edellytykset täyttävät oppilaitokset toistaiseksi tai määräajaksi. Lakiehdotuksen mukaan virasto hyväksyisi oppilaitoksen aina ainoastaan enintään viidenvuoden määräajaksi. Vastaavasti virasto myöntää esimerkiksi rautatieyrityksen turvallisuustodistuksen enintään viideksi vuodeksi.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi kelpoisuuslain 34 §:n nojalla myöntää liikenneturvallisuustehtävissä sekä turvalaitteiden asennus- ja huoltotehtävissä sekä turvamiehenä toimiville erivapauden pykälässä säädetyin edellytyksin. Erivapaus ei nykyisin lakkaa suoraan lain nojalla missään olosuhteissa. Lakiehdotuksessa ehdotetaan säädettäväksi niistä edellytyksistä, joiden nojalla erivapaus lakkaisi suoraan lain nojalla.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2007/59/EY tarkoitettujen kuljettajien lupakirjojen ja lisätodistusten rekistereitä

koskevien perusparametrien hyväksymisestä 29 päivänä lokakuuta 2009 annetun komission päätöksen (2010/17/EY), jäljempänä *komission lupakirjarekisteripäätös*, liitteessä I velvoitetaan rekisterinpitäjän antamaan lupakirjarekisteriin talletettuja tietoja salassapitosäännösten estämättä jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, Euroopan rautatievirastolle, veturinkuljettajien työnantajille sekä rekisteriin merkityille veturinkuljettajille liitteessä säädetyin edellytyksin. Säännösten täytäntöön panemiseksi lakiehdotuksessa ehdotetaan tietojen luovuttamista kelpoisuusrekisteristä koskevaa pykälää muutettavaksi kattamaan myös Euroopan rautatieviraston ja toiminnanharjoittajan oikeuden saada tietoja kelpoisuusrekisteristä. Pykälään ehdotetaan myös lisättäväksi säännös lupakirjan ja kelpoisuuskirjan valmistajan oikeudesta saada kelpoisuusrekisteriin talletettuja tietoja.

Lakiehdotuksessa ehdotetaan kelpoisuuslakiin komission lupakirjarekisteripäätöksen täytäntöön panemiseksi lisäksi lisättäväksi kelpoisuusrekisterin ja lisätodistusrekisterin tietojen säilytysaikaa koskevat säännökset sekä tietojen luovuttamista lisätodistusrekisteristä ja rekisterinpitäjän konkurssia koskevat säännökset. Lisäksi kelpoisuuslain valvontaa koskevia säännöksiä ehdotetaan yhtenäistettäväksi uuden rautatielain vastaavien säännösten kanssa.

2 Esityksen vaikutukset

Esityksellä arvioidaan olevan ainoastaan melko vähäisiä taloudellisia tai muita vaikutuksia. Oppilaitosten velvollisuudesta tarjota koulutuspalveluja tasapuolisesti ja syrjimättömästi on säädetty jo voimassa olevassa lainsäädännössä. Esityksellä ehdotetaan ainoastaan täsmennettäväksi koulutusvelvollisuuteen sisältyviä velvoitteita. Liikenteen turvallisuusviraston viranomaistehtävät lisääntyisivät jossain määrin, mutta uudet tehtävät voitaisiin hoitaa nykyisin resurssein. Myöskään muiden toimijoiden tehtävät eivät lisääntyisi merkittävästi.

Esityksellä pyritään helpottamaan rautatiemarkkinoille pyrkivien uusien toimijoiden markkinoille pääsyä lakiin ehdotettavilla uusilla työnopastusta koskevilla säännöksillä.

3 Asian valmistelu

3.1 Valmisteluvaiheet ja – aineisto

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriön ja Liikenteen turvallisuusviraston yhteistyönä.

3.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot valtioneuvoston kanslialta, oikeusministeriöltä, opetus- ja kulttuuriministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöltä, Tietosuoja- ja tietosuojavaltuutetulta, Liikenteen turvallisuusvirastolta, Liikennevirastolta, Kouvolan Seudun Ammattiopistolta, Suomen Satamaliitolta, VR-Yhtymä Oy:ltä, VR Track Oy:ltä, Proxion Train Oy:ltä, Rautarahti Oy:ltä, ELTEL Networks Oy:ltä, Rautatiemuseoiden ja – harrastajien Liitto ry:ltä sekä rautatiealan järjestöiltä.

Lausunnonantajat ovat kiinnittäneet huomiota muun muassa lain soveltamisalan laajentamiseen, liikenneturvallisuustehtävissä toimivan hyvämaineisuuden osoittamiseen, lupakirjan ja kelpoisuuskirjan voimassa pitämisen edellytyksiin ja lupakirjan voimassaolon uudistamisen edellytyksiin. Lisäksi lausunnoissa on nostettu esille muutosehdotukset, jotka koskevat psykologista soveltuvuutta, oppilaitoksia ja koulutusohjelmia ja koulutuksen järjestämistä, liikkuvan kaluston kuljettajan tutkinnon vastaanottajan ja kertauskouluttajan hyväksymistä, arkaluonteisten tietojen tallentamista ja niiden luovuttamista sekä rautatiealan asiantuntijalääkäriä, työterveyshuollon ammattihenkilöiden ja rautatieliikenteen asiantuntijapsykologien hyväksymistä.

Suomen Satamaliitto on todennut, että lain soveltamisalan laajentaminen tarkoittaisi, että lakia sovellettaisiin rataverkolla liikenneturvallisuustehtävissä toimiviin, kuten myös turvalaitteiden asennus- ja huoltotehtävissä sekä turvamiehinä toimiviin myös yksityisraiteilla.

Työ- ja elinkeinoministeriö ja Tietosuoja- ja tietosuojavaltuutettu ovat kiinnittäneet huomiota la-

kiehdotuksen 6 §:n 1 momentin 5 kohdan muutokseen ja katsoneet, että hakija ei voi itse pyytää Oikeusrekisterikeskukselta säännöksessä tarkoitettua rikostaustaselvitystä.

Veturimiesten Liitto on katsonut, että la- kiehdotuksen 9 a §:ssä jää epäselväksi, miten ja kenen taholta lupakirjan uudistamiseen tarvittava koulutus ja koe järjestetään. Liitto on lisäksi ehdottanut, että pykälään lisätään vastaava säännös kuin kelpoisuuskirjan osalta on 17 §:ssä kelpoisuuskirjan uudistamisen edellytyksistä tilanteessa, jossa liikenneturvallisuustehtävää ei ole hoidettu vähintään viiteen vuoteen.

VR-Yhtymä Oy ja VR Track Oy ovat katsoneet, että vastuut psykologin perehdyttämisestä jäävät 21 §:ssä epäselviksi. Samaan asiaan on kiinnittänyt huomiota Liikennevirasto. Yhtiöt ovat myös kritisoineet mallia, jonka mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto ei enää välttämättä hyväksyisi kaikkia tutkinnon vastaanottajia tai kertauskouluttajia, vaikka nämä täyttäsivät vaatimukset. Yhtiöt eivät ole myöskään pitäneet hyväksyttävänä, että Liikenteen turvallisuusvirasto määrittäisi, kuinka monta rautatiealan asiantuntijalääkärinä, työterveyshuollon ammattihenkilöä tai asiantuntijapsykologiaa tarvitaan.

Kouvolan Seudun Ammattioppilaitos on pitänyt ehdotettua oppilaitoksen viiden vuoden määräaikaista hyväksyntää liian lyhyenä ja on ehdottanut, että määräaikaisten hyväksyntä annettaisiin 10 vuodeksi.

VR-Yhtymä Oy, VR Track Oy ja Veturimiesten Liitto ovat pitäneet rautatieyrityksen kannalta ongelmallisena 25 §:ään ehdotettua uutta 3 momenttia, jonka nojalla Liikenteen turvallisuusvirasto voisi säännöksessä määritellyin edellytyksin määrätä rautatieyrityksen tarjoamaan työnopastusta muille rautatieliikenteen harjoittajille. Liikenteen turvallisuusvirasto on katsonut momentissa ehdotetun mallin ongelmalliseksi säännöstä soveltavan viranomaisen kannalta ja on todennut, että edellytykset työnopastukseen määräämiselle olisivat mallissa niin tiukat, ettei virastolla olisi välineitä velvoittaa rautatieyritystä aidosti tarjoamaan työnopastusta.

Tietosuoja- ja tietosuojavaltuutettu on ottanut esille sopimattomuuslausunnon saanutta henkilöä koskevien tietojen tallentamisen osalta sen,

ovatko ja missä muodossa tiedot tarpeellisia rekisterin käyttötarkoituksen kannalta. Tietosuojavaltuutettu on edelleen katsonut, että tiedot voidaan tallentaa ainoastaan sellaisista henkilöistä, joista on jo tiedot kelpoisuusrekisterissä.

Liikenteen turvallisuusvirasto on todennut, että kelpoisuuslaissa ei ole säännöstä, jossa käytännön kertauskoulutusvelvoite osoitettaisiin toiminnanharjoittajalle. Virasto on ehdottanut, että lakiin lisätään asiaa koskevat säännökset.

Liikenne- ja viestintäministeriö on lausuntokierroksen jälkeen 16 päivänä toukokuuta 2012 järjestänyt esitysluonnoksesta kuulemistilaisuuden, johon kutsuttiin kaikki lausunnonantajat. Ministeriö on esitysluonnoksen jatkovalmistelussa ottanut mahdollisuuk-

sien mukaan lausunnot ja kuulemistilaisuudessa esille tuodut näkemykset huomioon. Lakiesityksestä on muun muassa poistettu hyvämaineisuuden osoittamista koskenut 6 §:n 1 momentin 5 kohdan muutosehdotus ja tehty lakiesitykseen useita täsmennyksiä. Samoin esitysluonnoksen jatkovalmistelussa on otettu huomioon tietosuojavaltuutetun huomautukset kelpoisuusrekisteriin rekisteröidyistä. Sitä vastoin niitä lausunnoissa tehtyjä ehdotuksia, jotka olisivat ristiriidassa uuden sitovan EU-lainsäädännön kanssa, ei ole voitu jatkovalmistelussa ottaa huomioon.

Lakiesitykseen on jatkovalmistelussa lisätty lisätodistuksen voimassa pitämistä koskeva uusi 12 a § ja lisätodistuksen voimassaolon uudistamista koskeva uusi 12 b §.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

2 §. Soveltamisala. Lain 2 §:n 1 momentin mukaan lakia sovellettaisiin rataverkolla liikenneturvallisuustehtävissä toimiviin ja tehtäviin hakeutuviin sekä turvalaitteiden asennus- ja huoltotehtävissä sekä turvamiehenä toimiviin. Rataverkolla tarkoitettaisiin Liikenneviraston hallinnoimaa valtion rataverkkoa ja lain soveltamisalan piiriin kuuluvaa yksityisraidetta. Lain soveltamisalaan kuulisivat valtion rataverkon lisäksi sellaiset yksityisraiteet, joilta on liikennöintiyhteys valtion rataverkolle tai toiselle yksityisraiteelle ja joilta liikennöidään valtion rataverkolle tai toiselle yksityisraiteelle tai joille liikennöidään valtion rataverkolta tai toiselta yksityisraiteelta. Yksityisraiteella tarkoitettaisiin 3 §:n 4 kohdan määritelmän mukaan myös sellaista yksityisraidetta, jolta liikennöidään toisen yksityisraiteen kautta valtion rataverkolle tai jolle liikennöidään toisen yksityisraiteen kautta valtion rataverkolta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin niistä raiteista ja järjestelmistä, joihin lakia ei sovellettaisi. Momentin 1—4 kohdat perustuvat veturinkuljettajadirektiivin 2 artiklan 3 kohtaan. Momentin 1 kohdan mukaan lakia ei sovellettaisi sellaiseen raiteeseen, jolta ei ole liikennöintiyhteyttä tässä laissa tarkoitettuun rataverkkoon tai jolta ei liikennöidä rataverkolle tai jolle ei liikennöidä rataverkolta (niin sanotut suljetut raiteet). Momentin 2 kohdan mukaan lakia ei myöskään sovellettaisi sellaiseen yksityisessä omistuksessa olevaan rataverkkoon, jota rataverkon omistaja käyttää yksinomaan omassa tavaraliikenteessään. Lain soveltamisala 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen raiteiden ja rataverkkojen osalta vastaisi uuden rautatielain vastaavaa soveltamisalaa. Momentin 3 kohdassa rajattaisiin lain soveltamisalan ulkopuolelle myös ne radan osat, jotka on suljettu rautatieliikenteeltä rautatiejärjestelmän kunnossapitoa, uusimista tai parantamista varten. Momentin 4 ja

5 kohdat vastaisivat voimassa olevan kelpoisuuslain vastaavia soveltamisalarajauksia.

3 §. Määritelmiä. Lakiehdotuksen 3 §:n määritelmiä yhtenäistettäisiin uuden rautatielain määritelmien kanssa. Osa määritelmistä siirrettäisiin sellaisinaan voimassa olevasta kelpoisuuslaista. Pykälän 1 momentin 1 kohdan rautatiejärjestelmän määritelmää tarkistettaisiin vastaavasti kuin 2 §:n 1 momenttia. Rataverkon käsite kattaisi valtion rataverkon lisäksi lain soveltamisalan piiriin kuuluvat yksityisraiteet. Momentin 2 kohdan määritelmä rataverkosta, 3 kohdan määritelmä rataverkon haltijasta, 5 kohdan määritelmä rautatieliikenteen harjoittamisesta ja 6 kohdan määritelmä radan kunnossapitoa harjoittavasta yrityksestä olisivat uusia. Määritelmät vastaisivat rautatielain vastaavia määritelmiä. Myös momentin 9 kohdan määritelmää rautatieyrityksestä muutettaisiin vastaamaan rautatieyrityksen määritelmää rautatielaissa. Momentin 11 kohdan määritelmää toiminnanharjoittajasta täsmennettäisiin siten, että toiminnanharjoittajalla tarkoitettaisiin rautatieyrityksen ja museoliikenteen harjoittajan lisäksi rataverkon haltijaa, radan kunnossapitoa harjoittavaa yritystä, muuna kuin päätömenaan liikennöintiä harjoittavaa yritystä tai muuta yhteisöä. Pykälän muut määritelmät vastaisivat voimassa olevan kelpoisuuslain vastaavia määritelmiä.

4 §. Toiminnanharjoittajan vastuu. Kelpoisuuslain 4 §:n mukaan toiminnanharjoittaja vastaa toiminnassaan siitä, että sen palveluksessa tai toiminnassa mukana olevat liikenneturvallisuustehtäviä hoitavat henkilöt täyttävät laissa säädetyt kelpoisuusvaatimukset. Toiminnanharjoittajan vastuuta ehdotetaan laajennettavaksi siten, että toiminnanharjoittaja vastaisi edellä mainitun liikenneturvallisushenkilöstön lisäksi, että lain soveltamisalaan kuuluvat muissa kuin liikenneturvallisuustehtävissä toimivat turvamiehet ja turvalaitteiden asennus- ja huoltotehtäviä hoitavat täyttävät laissa säädetyt terveydentilavaatimukset. Toiminnanharjoittaja on jo

nykyisin käytännössä vastannut rautateillä näiden ammattiryhmien terveydentilavaatimusten täyttymisestä.

6 §. Kelpoisuusvaatimukset. Voimassa olevan lain 6 §:n 1 momentin 5 kohdassa edellytetään liikenneturvallisuustehtävässä toimivalta kelpoisuusvaatimuksena, että hän on hyvämaineinen siten, että häntä ei ole viimeksi kuluneen viiden vuoden aikana tuomittu rikoksesta, joka osoittaa hänet sopimattomaksi toimimaan liikenneturvallisuustehtävissä. Vaatimus otettiin uutena kelpoisuusvaatimuksena voimassa olevaan lakiin. Se ei perustu veturinkuljettajadirektiiviin tai muuhunkaan EU-sääntelyyn. Momentin 1 kohdan vaatimuksen tehtävään sopivuudesta on katsottava kattavan 5 kohdan vaatimuksen. Jos henkilö on tuomittu 5 kohdassa tarkoitettuun rikokseen, voidaan katsoa, ettei hän täytä 1 kohdan vaatimusta. Tämän vuoksi momentin 5 kohta ehdotetaan kumottavaksi.

Pykälään lisättäisiin Suomen ja Ruotsin välisessä rautatieyhdysliikenteessä noudatettava Ruotsissa myönnetyn kelpoisuuden tunnus- tamista koskeva uusi 5 momentti. Säännös koskisi ainoastaan Suomen ja Ruotsin välisessä rautatieyhdysliikenteessä Suomen valtion raja-alueella ja rautatieraja- asemilla liikenneturvallisuustehtäviä hoitavaa Ruotsiin sijoittuneiden rautatieyritysten ja muiden rautatieliikenteen harjoittajien henkilöstöä. Suomen ja Ruotsin välinen rautatieyhdysliikenne on määrältään vähäistä. Siihen liittyvä rajaliikenne kattaa ainoastaan muutaman kilometrin pituisen osuuden valtion rataverkosta ja Tornion ratapiha-alueen. Liikennettä hoitaa käytännössä muutama Ruotsissa kelpoisuuden saanut veturinkuljettaja ja muita liikenneturvallisuustehtäviä hoitavaa henkilöä. Suomen ja Venäjän välisessä rautatieyhdysliikenteessä Suomen valtion raja-alueella ja rautatieraja- asemilla liikenneturvallisuustehtäviä hoitava Venäjälle sijoittuneen rautatieyrityksen henkilöstö on voimassa olevassa kelpoisuuslaissa vastaavasti rajattu kokonaan lain soveltamisalan ulkopuolelle. Säännös on sijoitettu lakiehdotuksessa 2 §:n 3 momentin 3 kohdaksi.

9 §. Lupakirjan pitäminen voimassa. Lain 9 §:n 1 momenttia tarkennettaisiin siten, että lupakirja olisi voimassa säännöksessä maini-

tun määräajan edellyttäen että sen haltija olisi laissa tarkoitettun kertauskoulutuksen lisäksi hoitanut tehtäväänsä kuuluvia tehtäväkohtaisen pätevyytensä mukaisia liikenneturvallisuustehtäviä yhteensä vähintään 100 tuntia kunakin kalenterivuonna. Liikenneturvallisuustehtävät voisivat koostua kahdesta tai useammasta 5 §:ssä tarkoitettua tehtäväkokonaisuudesta. Lupakirjan voimassaolo kuitenkin päättyisi aina, kun lupakirjan haltija täyttää 68 vuotta.

Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi, koska säännöksen käytännön soveltamisessa on aiheutunut tulkintaongelmia. Liikenneturvallisuustehtävään kuuluvia tehtäväkohtaisen pätevyyden mukaisia tehtäviä hoidetaan määrättyissä työvuoroissa. Muutoksen tarkoituksena on, että 100 tunnin työssäolovaatimusta sovellettaisiin samalla tavalla niihin henkilöihin, jotka työvuorossa tekevät yhtä tehtävää, esimerkiksi liikkuvan kaluston kuljettajan tehtävää, samoin kuin niihin henkilöihin, jotka tekevät työvuoron aikana useita tehtäviä, esimerkiksi kuljettajan ja vaihtotyönjohtajan tehtäviä. Tarkoituksena jälkimmäisessä tapauksessa ei siis ole vaatia 200 tunnin työssäoloa, vaikka henkilöllä onkin siinä tehtäväkohtainen pätevyys kahteen tehtävään.

Pykälässä säädetään myös lupakirjan voimassa pitämiseksi annettavasta kertauskoulutuksesta. Pykälään lisättäisiin uusi 8 momentti, jonka nojalla Liikenteen turvallisuusvirasto voisi antaa määräyksiä pykälässä tarkoitettun kertauskoulutuksen sisällöstä ja kestosta. Momentti vastaisi 16 §:n 8 momenttia, jossa Liikenteen turvallisuusvirasto valtuutetaan antamaan määräyksiä kelpoisuuskirjan voimassa pitämiseksi annettavan kertauskoulutuksen sisällöstä ja kestosta.

9 a §. Lupakirjan voimassaolon uudistaminen. Lakiin lisättäisiin uusi lupakirjan voimassaolon uudistamista koskeva säännös omaksi pykäläkseen. Säännöksessä veloitettaisiin lupakirjan haltija, jonka lupakirja ei olisi enää voimassa 9 §:ssä säädetyn vuoksi, suorittamaan hyväksytysti sekä kertauskoulutus että käytännön osaamista osoittava koe voidakseen jälleen toimia liikkuvan kaluston kuljettajan tehtävässä. Säännös olisi sisällöltään vastaava kuin voimassa olevan lain

17 §:n 1 momentissa kelpoisuuskirjaa koskeva säännös.

12 §. Lisätodistus. Lisätodistuksen voimassa pitämistä koskevan lakiin otettavan uuden 12 a §:n vuoksi pykälän 4 momenttia täsmennettäisiin lisäämällä lisätodistuksen voimassaolon edellytykseksi, että lisätodistuksen haltija on ylläpitänyt pätevyyttään 12a §:ssä tarkoitetulla tavalla. Lisätodistuksen voimassaolo kuitenkin päättyisi lupakirjan voimassaoloa vastaavasti aina, kun sen haltija täyttää 68 vuotta.

Veturinkuljettajadirektiivin 15 artiklassa veloitetaan rautatieyrittäjä ja rataverkon haltija määrittämään osana turvallisuusjohtamisjärjestelmäänsä menettelyt lisätodistusten myöntämiseksi ja muutoksenhakumenettelyt, joita noudattaen kuljettajat voivat pyytää lisätodistuksen myöntämistä, päivittämistä taikka peruuttamista koskevan päätöksen uudelleen tutkimista. Säännös on pantu täytäntöön kelpoisuuslain 12 §:n 5 momentilla. Artiklan 2 kohdan mukaan asianosaiset voivat saattaa asian erimielisyystapauksissa toimivaltaisen viranomaisen tai riippumattoman muutoksenhakuelimen ratkaistavaksi. Säännös pantaisiin täytäntöön pykälään lisättävällä uudella 6 momentilla, jonka nojalla asianosainen voisi hakea toiminnanharjoittajan päätökseen, jolla hakemus lisätodistuksen saamiseksi on hylätty tai lisätodistus on peruutettu, oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta siten kuin hallintolain (434/2003) 7a luvussa säädetään. Liikenteen turvallisuusviraston oikaisuvaatimusmenettelyssä antamaan päätökseen haettaisiin muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

12 a §. Lisätodistuksen pitäminen voimassa. Perussäännös toiminnanharjoittajan palveluksessaan tai toiminnassaan mukana ollealle liikkuvan kaluston kuljettajalle antamasta lisätodistuksesta on voimassa olevan lain 12 §:ssä.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 12 a §, jossa säädettäisiin liikkuvan kaluston kuljettajan lisätodistuksen voimassa pitämisestä. Pykälällä pantaisiin kansallisesti täytäntöön veturinkuljettajadirektiivin 16 artiklan 2 kohta, jossa säädetään lisätodistuksen voimassa pysymisen perusteista, sekä määräaikaisten

kokeiden uusimista koskeva direktiivin liite VII.

Pykälän 1 momentissa veloitettaisiin toiminnanharjoittaja ottamaan käyttöön turvallisuusjohtamisjärjestelmässään kuvattava koulutusmenettely, jolla varmistettaisiin liikkuvan kaluston kuljettajien pätevyyden ylläpitäminen. Veturinkuljettajadirektiivin 23 artiklan 8 kohdan mukaan on otettava käyttöön jatkuva koulutusmenettely, jotta varmistetaan henkilökunnan pätevyyden ylläpitäminen. Koulutusmenetelmästä on säännökset direktiivin liitteessä III. Turvallisuusjohtamisjärjestelmän arviointia koskevissa 9 päivänä joulukuuta 2010 annetussa komission asetuksessa yhteisestä turvallisuusmenetelmästä rautateiden turvallisuustodistusten saamista koskevien vaatimusten noudattamisen arvioimiseksi (1158/2010/EU) sekä 10 päivänä joulukuuta 2010 annetussa komission asetuksessa yhteisestä turvallisuusmenetelmästä rautateiden turvallisuusluvan saamista koskevien vaatimusten noudattamisen arvioimiseksi (1169/2010/EU) säädetyissä vaatimuksissa edellytetään toiminnanharjoittajalta pätevyydenhallintajärjestelmää, jossa kuvataan henkilökunnan jatkokoulutus sekä olemassa olevan pätevyyden ja taitojen säännöllinen ajantasaistaminen. Lisäksi toiminnanharjoittaja veloitettaisiin järjestämään kuljettajilleen lisätodistuksen voimassa pitämiseksi 12 §:n 3 momentin mukaisia pykälän 3 momentissa tarkemmin kuvattuja kokeita. Vaihtoehtoisesti toiminnanharjoittaja voisi ohjata kuljettajan muun kokeita järjestävän toimijan koetilaisuuksiin. Muita toimijoita voisivat pykälän 2 momentin mukaan olla 23 §:ssä tarkoitettu oppilaitos tai Liikenteen turvallisuusviraston tehtävään hyväksymä rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuuteen perehtynyt henkilö. Toiminnan mahdollisimman joustavaksi järjestämiseksi toiminnanharjoittaja voisi tehdä yhteistyötä oppilaitoksen kanssa koulutusmenettelyn järjestämisessä. Jos toiminnanharjoittaja huolehtisi itse tässä tarkoitettujen kokeiden järjestämisestä, turvallisuusjohtamisjärjestelmässä kuvattavan koulutusmenettelyn tulee sisältää käytettävien kouluttajien pätevyyttä sekä pätevyyden ylläpitoa koskevat vaatimukset.

Pykälän 3 momentin 1 kohdan mukaan kuljettajan olisi lisätodistuksen voimassa pitämiseksi suoritettava kuljettajan kulloiseenkin toimenkuvaan kuuluvan lisätodistuksessa määritellyn liikkuvan kaluston kuljettamisen tuntemusta koskeva koe hyväksytysti vähintään joka kolmas vuosi. Lisäksi saman momentin 2 kohdassa veloitettaisiin kuljettaja lisätodistuksen voimassa pitämiseksi suorittamaan kuljettajan kulloiseenkin toimenkuvaan liittyvän lisätodistuksessa määritellyn rataverkon tuntemusta koskeva koe hyväksytysti vähintään joka kolmas vuosi ja aina, kun kuljettaja on ollut poissa lisätodistuksessa tarkoitetuista tehtävistä vähintään vuoden ajan.

Edellä mainituista määräajoista säädetään veturinkuljettajadirektiivin liitteessä VII. Lisäksi momentin 3 kohdassa veloitettaisiin kuljettaja suorittamaan kulloiseenkin toimenkuvaansa liittyviltä osin toiminnanharjoittajan turvallisuusjohtamisjärjestelmän tuntemusta koskeva koe vähintään joka kolmas vuosi. Lisätodistus olisi voimassa laissa 3 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä toistaiseksi koko kuljettajan työuran ajan siihen saakka, kunnes hän täyttää 68 vuotta.

Pykälän 4 momentissa valtuutettaisiin Liikenteen turvallisuusvirasto antamaan tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettua koulutusmenettelystä ja 3 momentissa tarkoitetuista kokeista.

12 b §. *Lisätodistuksen voimassaolon uudistaminen.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 12 b §, jossa säädettäisiin liikkuvan kaluston kuljettajan lisätodistuksen uudistamisesta. Säännöksessä veloitettaisiin kuljettaja, jolla on lupakirja, mutta jonka lisätodistus ei olisi voimassa 12 a §:ssä säädetyn vuoksi, suorittamaan hyväksytysti lisätodistuksensa voimassaolon uudistamiseksi 12 a §:n 3 momentin mukaiset kokeet, siten kuin 12 §:n 3 momentissa säädetään voidakseen jälleen toimia liikkuvan kaluston kuljettajana. Säännös olisi sisältöön vastaava kuin lupakirjan voimassaolon uudistamista koskeva 9 a §. Kuljettajalla on oltava voimassa oleva lupakirja sekä lisätodistus liikkuvan kaluston kuljettajana toimimista varten.

13 §. *Lisätodistuksen peruuttaminen ja liikkuvan kaluston kuljettamisen kieltäminen.* Pykälän otsikkoa muutettaisiin sen sisältöä paremmin kuvaavaksi. Lisäksi pykälän 4 momenttiin tehtäisiin kielellinen korjaus säännöksen asiasisältöä muuttamatta. Liikenteen turvallisuusvirasto voisi säännöksen mukaan kieltää liikkuvan kaluston kuljettajaa toimimasta rataverkolla, jos kuljettaja aiheuttaisi vakavan uhkan rautatiejärjestelmän turvallisuudelle.

16 §. *Kelpoisuuskirjan pitäminen voimassa.* Lain 16 §:n 1 momenttia tarkennettaisiin vastaavasti kuin 9 §:n 1 momenttia. Myös kelpoisuuskirjan voimassaolo päättyisi aina, kun sen haltija täyttää 68 vuotta.

21 §. *Psykologinen soveltuvuus.* Pykälään lisättäisiin uusi 1 momentti, jossa säädettäisiin liikenneturvallisuustehtävän hoitamisen edellytykseksi, että tehtävää hoitavalla henkilöllä on tehtävän turvallisuudessa hoitamisessa vaadittavat riittävät psykologiset valmiudet ja soveltuvuus tehtävään. Säännöksessä edellytettäisiin, että henkilön olisi oltava psykologisilta ominaisuuksiltaan, käyttäytymiseltään ja persoonallisuudeltaan soveltuva hoitamaansa liikenneturvallisuustehtävään. Säännöksessä tarkoitetuilla vaatimuksilla tarkoitettaisiin niitä liikenneturvallisuustehtäviä hoitavilta henkilöiltä vaadittavia psykologista soveltuvuutta koskevia vaatimuksia, jotka sisältävät Euroopan laajuisen tavanomaisen rautatiejärjestelmän osajärjestelmää ”käyttötoiminta ja liikenteen hallinta” koskevaan yhteentoimivuuden tekniseen eritelämään, joka on annettu 11 päivänä elokuuta 2006 komission päätöksellä (2006/920/EY) ja uuteen samannimiseen yhteentoimivuuden tekniseen eritelämään, joka on annettu 12 päivänä toukokuuta 2011 komission päätöksellä (2011/314/EU). Jälkimmäinen eritelmä ei koske veturinkuljettajien kelpoisuusvaatimuksia kielitaitovaatimuksia lukuun ottamatta. Eritelmissä tarkoitetut psykologiset vaatimukset koskevat henkilön kognitiivisia ja psykomotorisia ominaisuuksia, käyttäytymistä ja persoonallisuutta. Veturinkuljettajadirektiivin 11 artiklassa säädetään liikkuvan kaluston kuljettajan tehtävään edellytettävistä perusvaatimuksista. Artiklan 3 kohdassa vaaditaan psykologisen soveltuvuuden osalta,

että hakijan on osoitettava 20 artiklan säännösten mukaisesti kelpuutetun tai tunnustetun psykologin suorittamalla tai tämän valvonnassa suoritettulla testillä olevansa psyykkisiltä ominaisuuksiltaan tehtävään sopiva. Testissä on tutkittava ainakin direktiivin liitteen II ammattiin liittyviä psykologisia testejä koskevan 2.2 kohdan vaatimusten täyttyminen. Liikenteen turvallisuusvirasto antaisi edellä mainitun yhteentoimivuuden teknisen eritelmän ja veturinkuljettajadirektiivin säännösten pohjalta psykologisista vaatimuksista tarkemmat määräykset pykälän 5 momentin valtuutussäännöksen nojalla.

Momentissa säädettäisiin lisäksi rautatie-turvallisuuden varmistamiseksi, että henkilö, jolla on todettu sellaisia ammattiin liittyviä psykologisia puutteita, jotka saattavat haitata tehtävän turvallista hoitamista, ei saisi hoitaa liikenneturvallisuustehtävää. Psykologinen soveltuvuus, joka todettaisiin pykälän 4 momentin mukaan annettavalla psykologin soveltuvuuslausunnolla, on yksi kelpoisuusvaatimus liikenneturvallisuustehtävään.

Voimassa olevan lain 21 §:n 1 momentissa veloitetaan toiminnanharjoittaja varmistamaan, että 32 §:n 1 momentissa tarkoitettu psykologi tekee liikenneturvallisuustehtävässä aloittavalle psykologisen henkilöarvioinnin varmistakseen, että tällä on riittävät psykologiset valmiudet ja soveltuvuus tehtävään. Ratatyön liikenneturvallisuudesta vastaavalle ei tarvitse tehdä edellä tarkoitettua arviointia. Momentti siirrettäisiin pykälän 2 momentiksi.

Lain 21 §:n 2 momentti siirrettäisiin pykälän 3 momentiksi ja vastaavasti 3 momentti pykälän 4 momentiksi säännösten sisältöä muuttamatta.

Lain 21 §:n 4 momentti siirrettäisiin pykälän 5 momentiksi ja sitä tarkennettaisiin siten, että Liikenteen turvallisuusvirasto valtuutettaisiin ensinnäkin antamaan tarkemmat määräykset liikenneturvallisuustehtävää hoitavalta henkilöltä vaadittavista psykologisista ominaisuuksista ja soveltuvuudesta sekä psykologisen henkilöarvioinnin tekemisestä. Ominaisuuksilla tarkoitettaisiin niitä henkilön psykologisia soveltuvuusvaatimuksia, joita on kuvattu edellä pykälän 1 momentin perusteluissa. Lisäksi virasto valtuutettaisiin

antamaan määräykset henkilöarvioinnin uusimisesta tarvittaessa.

21 a §. Psykologin perehdyttäminen. Laikiin lisättäisiin uusi psykologin perehdyttämistä koskeva pykälä, jossa toiminnanharjoittaja veloitettaisiin huolehtimaan psykologin perehdyttämisestä liikenneturvallisuustehtäviin, näiden tehtävien työympäristöön sekä siinä oleviin liikenneturvallisuusriskeihin. Perehdytyksen antaminen olisi suhteutettava erityisesti toiminnanharjoittajan harjoittaman toiminnan laatuun ja laajuuteen. Rautatiealan asiantuntijalääkärit ja rautatieliikenteen työterveyshuollon ammattihenkilöt perehtyvät liikenneturvallisuustehtäviin ja niissä oleviin rautatieliikenteen riskeihin tekemällä työterveyshuoltolain (1383/2001) mukaisia työpaikkaselvityksiä. Psykologeilla tällaista perehtymismahdollisuutta ei ole ollut, minkä vuoksi toiminnanharjoittajan olisi huolehdittava psykologin perehdyttämisestä tehtäviin.

23 §. Oppilaitokset. Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy voimassa olevan lain 23 §:n 1 momentin mukaan oppilaitoksen joko toistaiseksi tai määräajaksi annettavalla päätöksellä. Momenttia muutettaisiin siten, että virasto voisi hyväksyä oppilaitoksen enintään viiden vuoden määräajaksi, eikä toistaiseksi voimassa olevia päätöksiä enää annettaisi. Komissio on 22 päivänä marraskuuta 2011 antanut suosituksen menettelystä veturinkuljettajien koulutuskeskusten ja veturinkuljettajien tutkintojen vastaanottajien tunnustamiseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2007/59/EY mukaisesti (2011/766/EU). Suosituksen mukaan toimivaltaisen viranomaisen tulisi hyväksyä oppilaitos enintään viiden vuoden määräajaksi. Muut kelpoisuuslaissa tarkoitetut toimijat hyväksytään enintään viiden vuoden määräajaksi. Samoin turvallisuustodistus myönnetään rautaliikenteen harjoittajalle rautatielain mukaan aina enintään viiden vuoden määräajaksi. Oppilaitoksen hyväksyminen voitaisiin voimassa olevan lain mukaisesti rajoittaa koskemaan yhden tai useamman koulutusohjelman mukaista koulutusta. Momentissa viitattaisiin lisäksi lain 25 §:n 1 momenttiin, jossa säädetään oppilaitoksen koulutusohjelman sisällöstä ja siitä, että koulutusohjel-

maan on sisällyttävä myös työnopastusta koulutusohjelman mukaisissa tehtävissä. Momenttia tarkennettaisiin myös siten, että toiminnanharjoittaja velvoitettaisiin vastaamaan, että oppilaitos täyttää laissa säädetyt vaatimukset, jos oppilaitos kuuluu toiminnanharjoittajan organisaatioon. Lailla tarkoitettaisiin kelpoisuuslain lisäksi rautatieliakia, jonka 35 §:ään sisältyy oppilaitoksia koskevia säännöksiä.

Voimassa olevan kelpoisuuslain 23 §:n 2 momentin mukaan oppilaitoksen on pyydettävä uutta hyväksyntää, jos oppilaitoksen järjestämän koulutuksen laajuus muuttuu olennaisesti. Lisäksi Liikenteen turvallisuusvirasto voi säännöksen mukaan tarkistaa oppilaitoksen hyväksynnän, jos liikenneturvallisuustehtäviä koskevia kelpoisuusvaatimuksia muutetaan olennaisesti. Momenttia ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että Liikenteen turvallisuusvirasto voisi tarkistaa oppilaitoksen hyväksynnän myös silloin, kun oppilaitoksen hyväksymiselle säädetyt vaatimukset muutettaisiin olennaisesti.

Komission koulutuskeskuspäätöksen 3 artiklan mukaisesta oppilaitoksen veloitteesta koulutuksen tasapuolisuuteen säädettäisiin 23 §:ään lisättävässä uudessa 3 momentissa. Rautatielain 35 §:ssä on yleissäännös liikenneturvallisuuskoulutusta antavien oppilaitosten veloitteesta koulutuspalvelujen tasapuoliseen tarjoamiseen. Kelpoisuuslain 23 §:ään lisättävässä uudessa 3 momentissa veloitettaisiin oppilaitos antamaan kaikille liikenneturvallisuustehtäviä hoitaville tai näihin tehtäviin hakeutuville tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla sellaista koulutusta, jota varten oppilaitoksella on koulutusohjelma. Oppilaitos veloitettaisiin koulutusta järjestäessään noudattamaan koulutettavien henkilöiden kesken tasapuolisuutta sekä kouluttamaan samoin ehdoin samaan organisaatioon oppilaitoksen kanssa kuuluvan toiminnanharjoittajan oma koulutettava henkilöstö ja koulutusta tarvitsevat muut henkilöt. Oppilaitoksen tarjoamaan koulutukseen olisi päästävä samoin edellytyksin siitä riippumatta, kouluttaako oppilaitos samaan organisaatioon oppilaitoksen kanssa kuuluvan toiminnanharjoittajan omaa henkilöstöä vai muita koulutusta tarvitsevia henkilöitä. Oppilaitok-

sen olisi myös huolehdittava, että sillä olisi käytettävissään kulloisenkin koulustarpeen järjestämisen vaatimat riittävät toimintaedellytykset, kuten erityisesti koulutuksen antamiseen riittävä opetushenkilöstö.

Pykälän valtuutussäännöstä tarkennettaisiin siten, että asetuksenantotoimivalta kattaisi oppilaitosten luetteloinnin lisäksi tarkemmat säännökset oppilaitokselle asetettavista vaatimuksista.

24 §. Opetushenkilöstö ja opetusvälineet. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin tarkentava viittaus 23 §:n 1 momentissa säädettyihin oppilaitoksen hyväksynnän edellytyksiin.

25 §. Koulutusohjelmat ja koulutuksen järjestäminen. Pykälän otsikko muutettaisiin paremmin pykälän sisältöä vastaavaksi.

Pykälän 1 momentin mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy oppilaitoksen hakemuksesta liikenneturvallisuustehtävien tehtäväkohtaiset koulutusohjelmat. Koulutusohjelmaan on sisällytettävä opetusta ainakin momentissa mainituista asioista sekä työnopastusta koulutusohjelman mukaisissa tehtävissä. Momenttia tarkennettaisiin siten, että säännöksessä osoitettaisiin oppilaitos vastaamaan koulutuksen asianmukaisuudesta ja siitä, että koulutus annetaan koulutusohjelman mukaisesti. Lisäksi oppilaitos veloitettaisiin vastaamaan, että koulutuksen yhteydessä järjestetään koulutusohjelman mukaista työnopastusta.

Työnopastuksesta liikkuvan kaluston kuljettamiseen voisi pykälään lisättävän uuden 2 momentin mukaan huolehtia myös rautatieliikenteen harjoittaja, jos oppilaitoksella ei olisi siihen tarvittavia toimintaedellytyksiä. Työnopastuksessa tulisi noudattaa oppilaitoksen koulutusohjelmaa ja oppilaitos vastaisi koko koulutusohjelman sisällöstä ja koulutuksen laadusta.

Pykälän nykyinen valtuutussäännöksen sisältävä 2 momentti siirrettäisiin sen sisältöä muuttamatta pykälän 4 momentiksi.

Pykälän nykyistä 3 momenttia täsmennettäisiin. Muutetussa momentissa Liikenteen turvallisuusvirasto veloitettaisiin havaittuun puutteellisuutta hyväksymässään koulutusohjelmassa varaamaan oppilaitokselle tilaisuus korjata puutteellisuus kohtuullisessa vähintään kaksi kuukautta kestävässä määrä-

ajassa. Vasta määräajan jälkeen virasto voisi peruuttaa koulutusohjelman hyväksynnän edellyttäen, että puutteellisuus olisi olennainen eikä sitä olisi määräajassa korjattu.

25 a §. *Rautatieyrityksen määrääminen antamaan työnopastusta.* Veturinkuljettajadiirektiivin 23 artiklan 4 kohdassa veloitetaan jäsenvaltiot huolehtimaan siitä, että kuljettajiksi pyrkivillä on tasapuolinen ja syrjimätön mahdollisuus päästä koulutukseen, jota edellytetään lupakirjan ja lisätodistuksen saamiseksi. Työnopastus on keskeinen osa veturinkuljettajakoulutusta. Rautatiemarkkinoille pyrkiville yrityksille veturinkuljettajakoulutukseen liittyvä työnopastus liikkuvan kaluston kuljettamiseen on osoittautunut ongelmalliseksi, koska niillä ei välttämättä ole työnopastuksessa tarvittavaa liikkuvaa kalustoa eikä työnopastusta antavaa henkilöstöä tai oikeutta toimia rataverkolla.

Edellä esitetyn vuoksi lakiin lisättäisiin uusi rautatieyrityksen työnopastuksen antamiseen määräämistä koskeva pykälä, jonka mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto voisi määrätä markkinoilla jo liikennöintiä harjoittavan rautatieyrityksen tarjoamaan työnopastusta liikkuvan kaluston kuljettamiseen muille rautatieliikenteen harjoittajille ja sellaisille yhtiöille tai muille yhteisöille, joiden tarkoituksena on aloittaa rautatieliikenteen harjoittaminen. Osoituksena tarkoituksesta käynnistää rautatieliikenteen harjoittaminen voisi olla esimerkiksi myönnetty turvallisuustodistus. Velvollisuus työnopastuksen tarjoamiseen rajoitettaisiin koskemaan tilanteita, joissa ei ole muutoin tarjolla toteuttamiskelpoisia vaihtoehtoja esimerkiksi sen vuoksi, että alalle pyrkivällä yrityksellä ei ole käytettävissään työnopastukseen tarvittavia resursseja, eikä työnopastus ole hoidettavissa muilla sopimusjärjestelyillä. Yritykset voisivat luonnollisesti sopia työnopastuksesta muissakin tapauksissa. Yritysten väliseen sopimukseen perustuva työnopastus olisi aina ensisijainen malli työnopastuksen järjestämisessä. Lähtökohtaisesti työnopastuksessa käytettäisiin työnopastusta pyytävän rautatieliikenteen harjoittajan kalustoa, jos sillä on opastukseen tarvittavaa kalustoa eikä asiasta muuta sovita. Työnopastusta tarjoava rautatieyritys tarjoaisi tällöin sitä pyytävän rautatieliikenteen har-

joittajan käyttöön henkilöstöä, jolla on työnopastukseen tarvittava pätevyys.

Velvollisuus tarjota momentissa tarkoitettua työnopastusta voitaisiin määrätä, jos opastusta tarjoamaan velvoitettava rautatieyritys itse harjoittaisi vastaavanalaista liikennöintiä kuin sitä pyytävä rautatieliikenteen harjoittaja harjoittaa tai alalle tulossa oleva yhtiö tai yhteisö aikoo harjoittaa. Työnopastus voisi käytännössä koskea erityyppistä liikennöintiä, esimerkiksi vaihtotyöliikennettä taikka tavara- tai henkilöliikennettä. Momentissa tarkoitettu työnopastus olisi lakisääteinen osa oppilaitoksen koulutusohjelmaa, jonka mukaisen opetuksen järjestämisestä oppilaitos vastaa kokonaisuudessaan. Toiminnanharjoittajan vastuulle jäisi sen käytössä oleviin kalustotyypeihin ja toiminnanharjoittajan toiminnassaan käyttämiin rataosiin perehdyttäminen.

Määrätessään rautatieyrityksen tarjoamaan momentissa tarkoitettua työnopastusta Liikenteen turvallisuusvirasto velvoitettaisiin 2 momentissa ottamaan päätöksenteossaan huomioon, että rautatieyrityksellä olisi riittävät toimintaedellytykset työnopastusta varten ja ettei työnopastus kohtuuttomasti rajoittaisi rautatieyrityksen omaa työnopastusta. Edellytyksenä siten olisi, että rautatieyrityksellä on riittävät resurssit oman työnopastuksensa järjestämiseen siitä huolimatta, että se veloitettaisiin tarjoamaan työnopastusta muille toimijoille. Työnopastusta annettaessa ei myöskään saisi vaarantaa työnopastusta tarjoavan rautatieyrityksen liikesalaisuuden suoja- tai sen muita etuja. Työnopastuksen käytännön järjestelyistä päättäisi sitä tarjoava rautatieyritys, joka voisi muun muassa päättää, kuinka monta koulutettavaa voidaan ottaa samanaikaisesti opastukseen.

Työnopastuksesta olisi 3 momentin mukaan suoritettava palveluja tarjoavalle rautatieyritykselle kohtuullinen korvaus ottaen huomioon opastuksesta aiheutuvat kustannukset ja kohtuullinen tuotto. Korvauksesta vastaisi työnopastusta pyytävä rautatieliikenteen harjoittaja tai muu yhtiö tai yhteisö. Rautatieyritys voisi tarvittaessa vaatia ennakkomaksun työnopastuksen järjestämisestä tai vakuuden maksun suorittamisesta.

27 §. *Liikkuvan kaluston kuljettajan tutkinnon vastaanottajan hyväksyminen.* Lain 27 §:n 1 momenttia muutettaisiin siten, että Liikenteen turvallisuusvirasto toimivaltaisena viranomaisena hyväksyisi hakemuksesta paitsi liikkuvan kaluston kuljettajan lupakirjaan myös lisätodistukseen oikeuttavan tutkinnon vastaanottajat. Toiminnanharjoittaja ei siten enää hyväksyisi lisätodistukseen oikeuttavan tutkinnon vastaanottajia. Hyväksymisen edellytyksiä ei muutettaisi.

Komission koulutuskeskuspäätöksen 7 artiklassa edellytetään, että liikkuvan kaluston kuljettajan tutkinnon vastaanottajat toimivat tutkintoja vastaanottaessaan puolueettomasti ja syrjimättömästi ja ilman koetulosten arviointiin ja kokeiden toteuttamiseen vaikuttavaa painostusta. Vastaavaa säännöstä ei ole voimassa olevassa kelpoisuuslaissa. Säännökset sisällytettäisiin 27 §:n 2 momenttiin. Momenttiin lisättävällä säännöksellä tutkinnon vastaanottaja velvoitettaisiin toteuttamaan tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla liikkuvan kaluston kuljettajan lupakirjaan ja lisätodistukseen oikeuttavat tutkinnot. Tutkinnon vastaanottajan olisi tutkintoja järjestäessään ja koetuloksia arvioidessaan noudatettava tasapuolisuutta. Tasapuolisuus ilmeneisi esimerkiksi siten, että tutkintoja järjestettäessä kokeiden arvosteluperusteet olisivat kokelaiden saatavissa. Kokeeseen osallistuvalla tulisi olla mahdollisuus tutustua omiin koetuloksiinsa, sekä tarvittaessa pyytää kokeen uudelleenarviointia, jos koetulos on hylätty. Tutkinnon vastaanottajan olisi tutkinnon vastaanotto-oikeutta hakiessaan annettava tasapuolisuudestaan hyväksyvälle taholle vakuutus, jonka hakija allekirjoittaisi. Voimassa olevan pykälän 3 momentti, jonka mukaan tutkintojen vastaanottajat hyväksytään enintään viideksi vuodeksi kerrallaan, siirrettäisiin 2 momentin yhteyteen.

Pykälän valtuutussäännöstä muutettaisiin siten, että tutkinnon vastaanottajilta edellytettävistä tiedoista, taidoista, alan tuntemuksesta ja pätevyyden ylläpitämisestä sekä tutkinnon vastaanottajien luetteloinnista ja vastaanotto-oikeuden voimassaolosta voitaisiin tarvittaessa säätää valtioneuvoston asetuksella Liikenteen turvallisuusviraston määräyksen sijasta. Komission koulutuskeskuspäätöksen 8

artiklan mukaiset kelpoisuusvaatimukset sisältävät muun muassa tutkinnon vastaanottajilta vaadittavia ammatillisen kokemuksen vuosimääriä. Valtuutussäännöksessä valtuutettaisiin valtioneuvosto lisäksi säätämään tutkinnon vastaanottajien luetteloinnista. Valtuutussäännös vastaisi siltä osin voimassa olevan lain 23 §:n 3 momentin valtuutussäännöstä, jonka nojalla valtioneuvosto voi säätää oppilaitosten luetteloinnista.

28 §. *Kertauskouluttajan hyväksyminen.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin 27 §:n 3 momenttia vastaavasti siten, että kertauskouluttajilta edellytettävistä tiedoista, taidoista, alan tuntemuksesta sekä pätevyyden ylläpitämisestä voitaisiin tarvittaessa säätää valtioneuvoston asetuksella Liikenteen turvallisuusviraston määräyksen sijasta. Voimassa olevan lain 24 §:n 4 momentin nojalla muun muassa oppilaitoksen kouluttajien ja opetuksesta vastaavan henkilön kelpoisuusvaatimuksista sekä 30—32 §:n nojalla rautatiealan terveydenhuollon asiantuntijoiden pätevyydestä ja täydennyskoulutuksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

29 §. *Hyväksynnän peruuttaminen.* Lain 29 §:ään tehtäisiin kaksi teknisluonteista korjausta sen vuoksi, että, että lain 27 §:n 1 momenttia muutettaisiin ja 2 momentti kumottaisiin tarpeettomana. Muutosten vuoksi vastaavasti 29 §:n 3 momenttia muutettaisiin säännösviittauksen osalta ja pykälän 4 momentti kumottaisiin. Koska toiminnanharjoittaja ei enää hyväksyisi liikkuvan kaluston kuljettajan lisätodistukseen oikeuttavan tutkinnon vastaanottamista varten tutkinnon vastaanottajia, se ei voisi hyväksymispäätöksiä peruuttaakaan.

30 §. *Rautatiealan asiantuntijalääkäri.* Pykälän 1 momentissa tarkoitettuja pätevyysvaatimuksia tarkennettaisiin siten, että lääkärin pätevyysvaatimukseen lisättäisiin vaatimus siitä, että hänen olisi oltava terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) mukaisesti laillistettu ammattihenkilö. Vastaava säännösviittaus tehtäisiin 31 §:n 1 momenttiin ja 32 §:n 1 momenttiin. Momentin muita kohtia ei muutettaisi sisällöllisesti.

31 §. *Rautatieliikenteen työterveyshuollon ammattihenkilö.* Rautatieliikenteen työterve-

yshuollon ammattihenkilöä koskevan 31 §:n 1 momentissa säädetään rautatieliikenteen työterveyshuollon ammattihenkilön pätevyyttä koskevista perusvaatimuksista. Momentin 3 kohta, jonka mukaan rautatieliikenteen työterveyshuollon ammattihenkilöltä vaaditaan, että rautatieliikenteen asiantuntijalääkäri on käytännössä perehdyttänyt hänet terveystarkastusten tekemiseen, kumottaisiin tarpeettomana. Liikenteen turvallisuusviraston järjestämä työterveyshuollon ammattihenkilöille annettava täydennyskoulutus korvaa 31 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun käytännön perehdytyksen. Momentin kohtien numerointia muutettaisiin samalla 2—4 kohdan sisältöä muuttamatta.

Lisäksi pykälän 3 momentin valtuutussäännös muutettaisiin sanamuodoltaan vastaavaksi kuin lain 30 §:n 3 momentti ja 32 §:n 4 momentti.

32 §. Rautatieliikenteen asiantuntijapsykologi. Rautatieliikenteen asiantuntijapsykologia koskevan 32 §:n 1 momenttiin tehtäisiin kielellinen korjaus. Pykälän 2 momentin 1 kohtaan tehtäisiin 30 §:n 1 momentin 1 kohtaa vastaavat muutokset lisäämällä kohtaan viittaus työterveyshuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin. Momentin muita kohtia ei muutettaisi sisällöllisesti.

34 §. Erivapauden myöntäminen. Lain 34 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi momentti, jossa säädettäisiin terveydentilaa koskevista vaatimuksista myönnetyn erivapauden lakkaamisesta suoraan lain nojalla. Erivapaus lakkaisi momentin mukaisissa erityistapauksissa suoraan lain nojalla ilman Liikenteen turvallisuusviraston tekemää hallintopäätöstä. Erivapauden lakkaaminen suoraan lain nojalla edellyttäisi momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, että rautateiden asiantuntijalääkäri on suoritetun terveystarkastuksen perusteella antamassaan lausunnossa todennut erivapauden lakkaamisen perusteet. Erivapaus lakkaisi momentin 1 kohdan mukaan, jos rautatiealan asiantuntijalääkäri on 20 §:n 3 momentin nojalla antamassaan lausunnossa todennut, että liikenneturvallisuustehtävää hoitavan henkilön terveydentilassa erivapauden perusteena ollut puute on poistunut. Tällainen tilanne on kysymyksessä esimerkiksi silloin, kun näköky-

vyn puutteellisuuden vuoksi erivapauden saaneen henkilön näkökyky on korjaantunut hänelle tehdyn silmien taittovirheen korjausleikkauksen johdosta. Leikkauksen jälkeen henkilö täyttää terveydentilavaatimukset, jolloin erivapaus on tarpeeton.

Erivapaus lakkaisi momentin 2 kohdan nojalla, jos rautatiealan asiantuntijalääkäri on 20 §:n 3 momentin nojalla antamassaan lausunnossa todennut, että tehtävää hoitava henkilö ei enää kykene terveydentilansa vuoksi hoitamaan liikenneturvallisuustehtäviä. Näissä tilanteissa henkilön terveydentila olisi sillä tavoin huonontunut henkilöllä todettujen vakavien sairauksien tai tautitilojen vuoksi, että hänet olisi siirrettävä muihin tehtäviin. Hänen terveydentilansa ei myöskään enää täyttäisi liikenneturvallisuuden edellyttämiä terveydentilavaatimuksia.

Erivapauden lakkaaminen suoraan lain nojalla momentin 3 ja 4 tarkoitetuissa tapauksissa edellyttäisi Liikenteen turvallisuusvirastolle tehtyä ilmoitusta. Erivapaus lakkaisi 3 kohdan mukaan, jos henkilö ei Liikenteen turvallisuusvirastolle tehdyn ilmoituksen mukaan ole erivapauden saatuaan enää vuoden työskennellyt liikenneturvallisuustehtävissä. Jos henkilö ei enää tee liikenneturvallisuustehtäviä, erivapaus on tarpeeton. Yhden vuoden määräaika olisi vastaava kuin liikenneturvallisuuden kertauskoulutuksesta on säädetty lain 9 §:n 3 momentissa lupakirjan ja 16 §:n 3 momentissa kelpoisuuskirjan voimassaolon osalta. Jos henkilö vuoden kulluttua palaisi liikenneturvallisuustehtäviin, hänen olisi haettava uutta erivapautta Liikenteen turvallisuusvirastolta.

Erivapaus lakkaisi 4 kohdan mukaan, jos henkilö ei Liikenteen turvallisuusvirastolle tehdyn ilmoituksen mukaan enää toimisi siinä toimintaympäristössä niissä tehtävissä, joihin erivapaus myönnettiin. Toimintaympäristön muuttuminen edellyttää uuden erivapauden myöntämistä, koska erivapaus ei saa koskaan vaarantaa rautatieliikenteen turvallisuutta. Tämä voisi tulla kysymykseen muun muassa, jos henkilö ei enää olisi sen toiminnanharjoittajan palveluksessa tai toiminnassa mukana niissä tehtävissä, joihin erivapaus myönnettiin. Rautatiejärjestelmässä terveydentilan erivapaus myönnetään tietyn rauta-

tiealan toiminnanharjoittajan palveluksessa tai toiminnassa mukana olevalle henkilölle tiettyyn toiminnanharjoittajan yrityksessä tehtävään työtehtävään. Jos henkilö hakeutuu toisen toiminnanharjoittajan palvelukseen, toimintaympäristön katsotaan muuttuvan siten, että se edellyttäisi uutta erivapautta. Toimintaympäristö voi muuttua myös saman toiminnanharjoittajan palveluksessa suoritettavissa tehtävissä, jolloin myös olisi haettava uusi erivapaus. Liikenteen turvallisuusvirasto merkitsisi pykälän nojalla lakanneet terveydentilan erivapaudet lain 39 §:n mukaisesti viraston ylläpitämään kelpoisuusrekisteriin.

38 §. Rekisteröidy. Kelpoisuuslain 38 §:n mukaan kelpoisuusrekisteriin saa tallentaa tietoja Liikenteen turvallisuusvirastolta lupakirjaa liikkuvan kaluston kuljettamiseen tai kelpoisuuskirjaa muussa rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtävässä toimimiseen hakeneista tai tämän lain mukaisiin tehtäviin erivapautta hakeneista henkilöistä. Viraston hakemuskäytännössä nämä henkilöt on säännönmukaisesti ennen hakemuksen tekemistä arvioitu soveltuvuuslausunnoissa soveltuviksi hakemaansa tehtävään.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että kelpoisuusrekisteriin talletettaisiin pykälään lisättävien uusien 3 ja 4 kohdan nojalla tiedot lupakirjan tai kelpoisuuskirjan haltijasta, jonka rautatiealan asiantuntijalääkäri on 20 §:n 3 momentin nojalla antamassaan lausunnossa todennut terveydentilaltaan sopimattomaksi liikenneturvallisuustehtäviin sekä lupakirjan tai kelpoisuuskirjan haltijasta, jonka rautatieliikenteen asiantuntijapsykologi on 21 §:n 4 momentin nojalla antamassaan lausunnossa todennut psykologisilta valmiuksiltaan soveltumattomaksi liikenneturvallisuustehtäviin. Muutoksella estettäisiin lausuntojen hakeminen eri asiantuntijoilta.

Lain 38 §:n mukaan kelpoisuusrekisteriin saa tallentaa henkilöittäin tiedot 41 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin rikoksiin syylistyneistä hakijoista tai jos hakijaan liittyy on käynnissä näissä pykälissä tarkoitettua tekoa koskeva esitutkinta, syyteharkinta tai oikeudenkäynti. Pykälää muutettaisiin myös siten, että tehtäviin hakeutuneiden ja erivapautta hakeneiden henkilöiden lisäksi lupakirjan

tai kelpoisuuskirjan haltijoiden tässä tarkoitettut rikostiedot voitaisiin tallentaa rekisteriin.

Pykälään eri säännöksiin tehtävien muutosten vuoksi pykälä ehdotetaan muutettavaksi kokonaan. Muutokset on katsottu tarpeelliseksi, koska kelpoisuusrekisterin tarkoituksena on erityisesti kelpoisuuksien valvonta ja rautatieliikenteen turvaaminen. Pykälän 1 ja 2 kohtaa ei muutettaisi sisällöllisesti.

39 §. Kelpoisuusrekisteriin tallennettavat tiedot. Pykälän rakennetta muutettaisiin siten, että pykälän 1 momentti siirrettäisiin 41 §:ään, jonne se sisältönsä puolesta sopii paremmin. Tämän vuoksi pykälän numerojärjestystä muutettaisiin. Pykälän 1 momentiksi siirtyvää nykyistä 2 momenttia tarkennettaisiin siten, että kelpoisuusrekisteriin merkitäisiin tarpeelliset tiedot myös 34 §:n mukaisista erivapauksista sekä rautatiealan asiantuntijalääkäriin 20 §:n 3 momentin ja rautatieliikenteen asiantuntijapsykologin 21 §:n 4 momentin nojalla antamista lausunnoista. Nämä lausunnot voisivat olla sopivuuslausuntoja tai 38 §:n 3 tai 4 kohdassa tarkoitettuja sopimattomuuslausuntoja.

Kelpoisuusrekisteriin saa pykälän nykyisen 3 momentin mukaan tallentaa rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeelliset veturinkuljettajadirektiivissä ja yhteentoimivuuden teknisissä eritelmissä tarkemmin määritellyt tiedot sekä muut rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeelliset tiedot. Pykälän 2 momentiksi siirtyvää momenttia ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että kelpoisuusrekisteriin saisi lisäksi tallentaa tarpeelliset 41 §:n 2 momentissa tarkoitettut lupakirjan ja kelpoisuuskirjan valmistamiseen ja toimittamiseen liittyvät tiedot.

Pykälän 3 momentiksi siirtyvään momenttiin tehtäisiin vastaavat muutokset kuin 41 §:n 1 momentissa 2 alakohdassa tehtävien viittausten osalta.

Pykälän nykyinen 5 momentti siirrettäisiin 4 momentiksi sen sisältöä muuttamatta.

41 §. Rekisterinpitäjän oikeus saada tietoa. Pykälän otsikkoa ja rakennetta ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän otsikko muutettaisiin sen sisältöä paremmin kuvaavaksi. Pykälään koottaisiin rekisterinpitäjän tiedonsaantioikeutta koskevat säännökset muun muassa siirtämällä nykyisen 39 §:n 1 momentti muutet-

tuna pykälän 1 momentiksi. Momenttia täsmennettäisiin siten, että siinä viitattaisiin 54 §:ssä ja rikoslain (39/1889) 23 luvun 1—8 ja 10 §:ssä tarkoitettuihin liikenneturvallisuuksuustehtävien kannalta keskeisiin liikenne-rikoksiin rikosnimikkeitä momentissa mainitsematta. Lain 54 §:ssä säädetään rangaistavaksi huumaavan aineen käyttäminen rautatieliikenteessä. Myös sitä koskeva tieto on perusteltua tallentaa kelpoisuusrekisteriin.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan Liikenteen turvallisuusvirastolla olisi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada lupakirjan ja kelpoisuuskirjan valmistajalta rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia asiakirjan valmistamiseen ja toimittamiseen liittyviä tietoja. Tiedot voitaisiin toimittaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisessä muodossa. Valmistaja toimittaisi tietoa virastolle muun muassa lupakirjan tai kelpoisuuskirjan valmistamisen erilaisissa vaiheissa sen tilaamisesta ja tuottamisesta postittamiseen saakka, sekä asiakirjan saamasta hallinnollisesta numerosta. Valmistaja toimittaisi rekisterinpitäjälle myös kunkin asiakirjan haltijan digitoitun valokuvan. Valokuvia käytettäisiin muun muassa veturinkuljettajadirektiivissä tarkoitettuja kuljettajien ajokortteja valmistettaessa. Liikenteen turvallisuusvirasto ei itse valmistaisi asiakirjoja, vaan valmistuttaisi lupakirjat ja kelpoisuuskirjat ulkopuolisella valmistajalla. Virasto noudattaisi tässä vastaavaa käytäntöä kuin tieliikennealalla ajokorttien valmistuttamisessa noudatetaan. Liikenteen turvallisuusvirasto pitää valtakunnallista ajoneuvoliikennerekisteriä, johon muun muassa merkitään tieliikenteen ajoneuvoa kuljettavat henkilöt. Vastaava säännös sisältyy ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain (541/2003) 12 §:n 1 momentin 6 kohtaan. Säännöksen mukaan Liikenteen turvallisuusvirastolla on rekisterinpitäjänään estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, oikeus saada ajokortin valmistajalta ajokortin valmistamiseen ja toimittamiseen liittyviä tietoja. Tiedot voitaisiin pykälän 5 momentiksi siirtyvän nykyisen 3 momentin mukaan toimittaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisessä muodossa.

Pykälän nykyinen 1 momentti siirrettäisiin 3 momentiksi ja sitä muutettaisiin siten, että pykälässä nykyisin säädettyjen tahojen lisäksi myös lain 27 §:n 1 momentissa tarkoitettun liikkuvan kaluston kuljettajan tutkinnon vastaanottajan olisi annettava salassapitosäännösten estämättä kelpoisuusrekisteriä varten tarpeelliset tiedot, kun henkilö on suorittanut hyväksytysti tässä laissa tarkoitettun koulutuksen tai kokeen.

Pykälän nykyinen 2 momentti siirrettäisiin 4 momentiksi ja nykyinen 3 momentti 5 momentiksi säännösten sisältöä muuttamatta.

42 §. Tietojen poistaminen ja säilytysaika. Pykälän otsikko muutettaisiin pykälän sisältöä paremmin vastaavaan muotoon ”Tietojen poistaminen ja säilytysaika”.

Pykälän 1 momentin 1 kohtaa tarkennettaisiin siten, että siinä viitattaisiin kelpoisuusrekisteristä poistettavien tietojen osalta ehdotetussa 41 §:n 1 momentissa tarkoitettuja rikoksia koskeviin tietoihin.

Komissio lupakirjarekisteripäätöksen liitteen I 6 kohdan määräykset liikkuvan kaluston kuljettajaa koskevien rekisteritietojen poistamisesta kelpoisuusrekisteristä sisällytettäisiin lain 42 §:ään otettavaan uuteen 2 momenttiin. Lupakirjatietoja olisi säilytettävä rekisterissä vähintään kymmenen vuoden ajan kuljettajan lupakirjan voimassaolon päättymispäivästä. Rekisteritiedot poistettaisiin kymmenen vuoden kuluttua siitä päivästä, kun kuljettajan lupakirjan voimassaolo on päättynyt. Jos sanotun kymmenen vuoden määräajan kuluessa kuitenkin aloitettaisiin kuljettajaa koskeva rautatielain 80 §:ssä tarkoitettu rautatieonnettomuuksien ja vaaratilanteiden tutkinta, tietoja olisi säilytettävä tarvittaessa pitempään kuin kymmenen vuotta, ja tiedot saisi poistaa vasta tutkinnan päätyttyä, jos se jatkuisi momentissa tarkoitettun 10 vuoden määräajan jälkeen. Yhtenäisen käytännön varmistamiseksi muissa liikenneturvallisuuksuustehtävissä toimiville myönnettävän kelpoisuuskirjan rekisteritietojen poistamiseen sovellettaisiin, mitä momentissa säädetäisiin liikkuvan kaluston kuljettajan lupakirjaa koskevien tietojen poistamisesta.

Liikkuvan kaluston kuljettajan rekisteritietojen poistamisesta lisätodistusrekisteristä säädettäisiin lain 47 §:n 2 momentissa.

44 §. *Tietojen luovuttaminen kelpoisuusrekisteristä.* Pykälän otsikko muutettaisiin pykälän sisältöä paremmin vastaavaan muotoon ”Tietojen luovuttaminen kelpoisuusrekisteristä.

Komission lupakirjarekisteripäätöksen liitteen I 4 kohta koskee käyttöoikeuksia lupakirjarekisterin sisältämiin tietoihin. Liitteen I 4 kohdan mukaan veturinkuljettajalla on pyynnöstä oikeus saada itseään koskevia tietoja lupakirjarekisteristä. Lisäksi käyttöoikeus on kohdan mukaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisilla viranomaisilla ja tutkintaviranomaisilla, Euroopan rautatievirastolla ja veturinkuljettajien työnantajilla kohdassa määriteltyjä käyttötarkoituksia varten.

Komission lupakirjapäätöksen liitteen I 4 kohdan määräykset käyttöoikeudesta lupakirjarekisterin sisältämiin tietoihin ja tiedonsiirosta sisällytettäisiin lain 44 §:ään. Lisäksi tietojen käyttöoikeus laajennettaisiin kosemaan myös lupakirjan ja kelpoisuuskirjan valmistajia.

Kelpoisuuslain 44 §:ssä säädetään kelpoisuusrekisteriin tallettujen henkilötietojen luovuttamisesta salassapitosäännösten estämättä suomalaisille viranomaisille ja ulkomaiselle rautatie- ja onnettomuustutkintaviranomaiselle. Komission päätöksen liitteen I 4 kohdan määräykset sisällytettäisiin 44 §:n 1 momenttiin. Momenttia tarkennettaisiin siten, että kelpoisuusrekisteriin tallettuvia tietoja, muitakin kuin henkilötietoja, saisi salassapito säännösten estämättä luovuttaa paitsi asianomaisille toimivaltaisille suomalaisille viranomaisille ja muun jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille ja onnettomuustutkintaviranomaiselle, myös Euroopan rautatievirastolle, sekä toiminnanharjoittajalle, milloin se on välttämätöntä laissa tai EULainsäädännössä säädettyjen tai sen nojalla määrättyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamiseksi. Sama oikeus tietojen saamiseen samoin edellytyksin olisi myös toiminnanharjoittajalla niistä henkilöistä, jotka ovat toiminnanharjoittajan palveluksessa tai sen toiminnassa mukana. Toimivaltaiset viran-

omaiset voisivat käyttää rekisterin tietoja muun muassa valvontaa ja onnettomuustutkintaa varten. Toiminnanharjoittaja voisi tietojen avulla tutustua palveluksessaan tai toiminnassaan mukana olevien henkilöiden lupakirjoja ja kelpoisuuskirjoja koskeviin tietoihin. Lisäksi kelpoisuusrekisteriin rekisteröidyille henkilöille itselleen tietoja luovutettiin siten kuin henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi 39 §:n uutta 2 momenttia vastaava 2 momentti. Momentin mukaan kelpoisuusrekisteriin tallettuvia rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia tietoja saisi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa myös lupakirjan ja kelpoisuuskirjan valmistajalle, milloin se on asiakirjan valmistamisen tai toimittamisen vuoksi välttämätöntä. Valmistajalle luovutettiin kelpoisuusrekisteriin tallettuvia henkilötietoja ja muita muun muassa veturinkuljettajadirektiivin liitteessä I tarkoitettuja tietoja. Momentti olisi sisällöltään vastaava kuin tieliikennealalla noudatettu ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 15 §:n 1 momentin 1 kohta. Kelpoisuuslain 39 §:ssä säädettäisiin tiedoista, joita Liikenteen turvallisuusvirastolla olisi oikeus saada lupakirjan ja kelpoisuuskirjan valmistajalta, ja tietojen tallettamisesta kelpoisuusrekisteriin. Tietojen vaihto olisi vastavuoroista viraston ja valmistajan välillä.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa velvoitettaisiin kelpoisuusrekisteristä 44 §:n mukaisesti tietoa pyytävä henkilö tekemään Liikenteen turvallisuusvirastolle kirjallinen pyyntö sekä perustelemaan pyyntönsä. Viraston olisi luovutettava pyydetty tiedot viipymättä. Viraston ja myös tietojen vastaanottajan olisi tietojen luovuttamisen yhteydessä huolehdittava asianmukaisesta tietojen suojauksesta.

46 §. *Velvollisuus antaa tietoja lisätodistusrekisteriä varten.* Lain 46 §:n 1 momenttia muutettaisiin siten, että pykälässä nykyisin säädettyjen tahojen lisäksi myös 27 §:ssä tarkoitettun liikkuvan kaluston kuljettajan tutkinnon vastaanottajan olisi annettava salassapitosäännösten estämättä lisätodistusrekisteriä varten tarpeelliset tiedot liikkuvan kaluston kuljettajan suorittamasta tässä laissa

tarkoitetusta koulutuksesta ja kokeesta. Lisäksi pykälän otsikkoa tarkennettaisiin siten, että kysymys on lisätodistusrekisteriä varten annettavista tiedoista.

47 §. *Lisätodistusrekisterin tietojen käyttäminen ja säilytysaika.* Kelpoisuuslain 47 §:n 2 momentin mukaan liikkuvan kaluston kuljettajan rekisteritiedot poistetaan lisätodistusrekisteristä kymmenen vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jonka aikana kuljettajan laissa tarkoitettu kelpoisuus on päättynyt. Momenttia tarkennettaisiin 42 §:ää vastaavasti siten, että tiedot saisi poistaa vasta kun kuljettajaa koskeva mahdollinen rautatielain 80 §:ssä tarkoitettu rautatieonnettomuuksien ja vaaratilanteiden tutkinta on päättynyt, jos tutkinta jatkuisi 10 vuoden määräajan jälkeen.

47 a §. *Tietojen luovuttaminen lisätodistusrekisteristä.* Komission lupakirjapäätöksen liitteen II 4 ja 5 kohta sisältävät käyttöoikeutta lisätodistusrekisterin sisältämiin tietoihin koskevat määräykset. Määräyksiä vastaavia säännöksiä ei ole voimassa olevassa kelpoisuuslaissa. Nämä määräykset sisällytettäisiin lakiin lisättävään uuteen tietojen luovuttamista lisätodistusrekisteristä koskevaan pykälään. Pykälä vastaisi tietojen antamista kelpoisuusrekisteristä koskevaa 44 §:ää. Komission päätöksen liitteen II 4 kohdan määräykset sisällytettäisiin pykälän 1 momenttiin. Lisätodistusrekisteriin talletettuja tietoja saisi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa asianomaisille suomalaisille toimivaltaisille viranomaisille ja, jos se on tarpeen rajat ylittävän toiminnan johdosta, pyynnöstä muun jäsenvaltion rautatie- ja onnettomuustutkintaviranomaiselle, milloin se on välttämätöntä laissa tai EU-lainsäädännössä säädettyjen tai sen nojalla Toimivaltaisilla suomalaisilla viranomaisilla tarkoitettaiisiin Liikenteen turvallisuusvirastoa ja Onnettomuustutkintakeskusta. Ne voisivat käyttää myös lisätodistusrekisterin tietoja muun muassa valvontaa ja onnettomuustutkintaa varten. Lisätodistusrekisteriin rekisteröidyille henkilöille itselleen tietoja luovutettaisiin siten kuin henkilötietolaissa säädetään.

Pykälän 2 momentti vastaisi 44 §:n 3 momenttia. Myös lisätodistusrekisteristä tietoa pyytävän henkilön olisi tehtävä rekisterinpi-

täjälle kirjallinen pyyntö sekä perusteltava pyyntönsä. Rekisterinpitäjän olisi luovutettava pyydetyt tiedot viipymättä. Sekä rekisterinpitäjän että myös tietojen vastaanottajan olisi tietojen luovuttamisen yhteydessä huolehdittava asianmukaisesta tietojen suojauksesta.

47 b §. *Rekisterinpitäjän konkurssi.* Komission lupakirjarekisteripäätöksen liitteen II 7 kohdan määräyksiä lisätodistusrekisterin ylläpidosta vastaavan toiminnanharjoittajan konkurssitapauksessa noudatettavaa menettelyä koskevia säännöksiä ei ole voimassa olevassa kelpoisuuslaissa. Nämä säännökset sisällytettäisiin lakiin lisättävään uuteen rekisterinpitäjän konkurssia koskevaan pykälään.

Pykälässä säädettäisiin noudatettavasta menettelystä lisätodistusrekisterin ylläpitäjän joutuessa konkurssiin. Pykälän 1 momentin mukaan uusi toiminnanharjoittaja, joka jatkaisi konkurssiin menneen toiminnanharjoittajan toimintaa, vastaisi konkurssiin menneen toiminnanharjoittajan ylläpitämän lisätodistusrekisterin sisältämien tietojen säilyttämisestä. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tilanteesta, jossa kukaan ei jatkaisi konkurssiin menneen rekisterinpitäjän toimintaa. Momentin mukaan lisätodistusrekisteriä Suomen valtion alueella ylläpitäneen rekisterinpitäjän rekisteritietojen säilyttämisestä vastaisi tässä tilanteessa toimivaltaisena viranomaisena Suomessa Liikenteen turvallisuusvirasto.

48 §. *Valvonta.* Pykälän 4 momentissa säädetään Liikenteen turvallisuusviraston velvollisuudesta pitää luetteloa valvottavista rautatiealan eri toimijoista. Momenttia tarkennettaisiin siten, että virasto olisi velvollinen myös julkaisemaan tässä tarkoitettut luettelot ja pitämään ne ajan tasalla. Velvoite perustuu veturinkuljettajadirektiivin 20 artiklan 3 kohtaan.

Pykälään lisättäisiin lisäksi uusi 6 momentti, jonka mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto voisi suorittaa valvontatehtävänsä ennakoilmoituksen perusteella tai ennalta ilmoittamatta. Liikenteen turvallisuusvirasto oikeutettaisiin käyttämään valvonnassa asiantuntijan apua, jos se on valvonnan toimittamiseksi tarpeellista. Asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan tässä tar-

koitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuuta säädetään vahingonkorvauslaissa. Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (493/1995) 40 §:ssä. Säännös vastaisi uuden rautatielain 78 §:n 3 momenttia.

49 §. Terveystilaa ja psykologista soveltuvuutta koskevat ilmoitukset. Kelpoisuuslain 49 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään työterveyshuollon ammattihenkilön ja asiantuntijalääkärin velvollisuudesta terveystilaa koskevien ilmoitusten tekemiseen silloin, kun liikenneturvallisuustehtävää hoitava henkilö, turvamies tai turvalaitteiden asennus- ja huoltotehtäviä hoitava ei täytä terveydelle asetettuja vaatimuksia. Säännöksiä tarkennettaisiin siten, että terveystilaa koskevien ilmoitusten tekemisen lisäksi siinä säädettäisiin työterveyshuollon ammattihenkilön ja rautatieliikenteen asiantuntijapsykologin velvollisuudesta psykologista soveltuvuutta koskevien ilmoitusten tekemiseen. Psykologista soveltuvuutta koskeva ilmoitusvelvollisuus koskisi kuitenkin vain niitä liikenneturvallisuustehtävää hoitavia henkilöitä, joille 21 §:n 2 momentin mukaan on tehtävä psykologinen henkilöarviointi. Vastaavasti muutettaisiin myös pykälän otsikko muotoon ”Terveystilaa ja psykologista soveltuvuutta koskevat ilmoitukset.”

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin säännös, jossa velvoitettaisiin työterveyshuollon ammattihenkilö ilmoittamaan salassapitosäännösten estämättä 32 §:ssä tarkoitettulle rautatieliikenteen asiantuntijapsykologille, jos hän epäilee, että liikenneturvallisuustehtävää hoitavalla henkilöllä ei enää olisi 21 §:n 1 momentin mukaisia psykologisia valmiuksia tehtäviensä hoitamiseksi. Momenttiin lisättäisiin myös säännös, jossa työterveyshuollon ammattihenkilö velvoitettaisiin antamaan asianomaisen henkilön suostumuksella rautatiealan asiantuntijalääkärille henkilön terveystilaa sekä vastaavasti rautatieliikenteen asiantuntijapsykologille psykologista soveltuvuutta koskevat kaikki asian arvioimista varten tarpeelliset tiedot. Työterveyshuollon ammattihenkilön antamien tietojen perusteella arvioidaan kelpoisuusvaatimusten täytymistä ja henkilön soveltuvuutta tehtävään, joten asiantuntijalääkärillä ja vastaavasti asiantuntijapsykologilla tulisi tätä arviointia teh-

dessään olla käytettävissään kaikki asian arvioimista varten tarpeelliseksi katsotut mahdollisimman kattavat tiedot.

Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin lisäksi säännös, jossa rautatieliikenteen asiantuntijapsykologi velvoitettaisiin salassapitosäännösten estämättä ilmoittamaan Liikenteen turvallisuusvirastolle, jos hän toteaa, että liikenneturvallisuustehtävää hoitavalla henkilöllä ei enää olisi 21 §:n 1 momentin mukaisia psykologisia valmiuksia tehtäviensä hoitamiseksi.

Pykälän 3 momenttia täsmennettäisiin lisäämällä viittaukset psykologisiin valmiuksiin. Pykälän 4 momenttia ei muutettaisi sisällöllisesti.

50 §. Huomautus ja varoitus. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että Liikenteen turvallisuusvirasto voisi antaa paitsi toiminnanharjoittajalle myös muulle tässä laissa tarkoitettulle toimijalle huomautuksen tai varoituksen, jos tämä toimii kelpoisuuslain tai sen nojalla annettujen vaatimusten vastaisesti. Pykälän otsikko muutettaisiin muotoon ’Huomautus ja varoitus’.

Pykälä vastaisi muutetussa muodossa uuden rautatielain 86 §:ää. Liikenteen turvallisuusvirasto voisi kelpoisuusasioissa käyttää vastaavia valvontakeinoja kuin rautatielain nojalla.

51 §. Liikenteen turvallisuusviraston oikeus tehostekeinoihin. Lain 51 § korvattaisiin uudella rautatielain 87 §:ää vastaavalla pykälällä. Samalla pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan rautatielain 87 §:n otsikkoa.

Pykälässä säädettäisiin niistä tehostekeinoista, joita Liikenteen turvallisuusvirastolla olisi toimialan turvallisuusviranomaisena tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitaessaan. Pykälän mukaan virasto voisi määrätä toiminnanharjoittajan tai muun laissa tarkoitettun toimijan korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä, asettaa sille veloitteita taikka kieltää toimenpiteen, jos asianomainen toimii huomautuksesta tai varoituksesta huolimatta tämän lain tai sen nojalla annettujen vaatimusten vastaisesti. Tehosteeksi virasto voisi asettaa uhkasakon, teettämisuhan tai keskeyttämisuhan siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään. Viraston olisi ennen

toimenpiteisiin ryhtymistä varattava asianomaiselle toimijalle tilaisuus tulla kuulluksi.

52 §. *Liikenneturvallisuuden vaarantaminen.* Voimassa olevan lain 52 §:ssä viitataan rikoslain 23 luvun 1 §:ään, jossa säädetään liikenteen vaarantamisesta ja 2 §:ään, jossa säädetään törkeästä liikenteen vaarantamisesta. Lakiesityksen 39 §:ssä viitattaisiin suoraan rikoslain 23 luvussa säädettyihin liikenneturvallisuustehtävien kannalta keskeisiin liikenne rikoksiin. Tämän vuoksi 52 § kumottaisiin tarpeettomana.

53 §. *Junaliikennejuopumus, kulkuneuvon luovuttaminen juopuneelle ja kuljettaminen oikeudetta.* Edellä 52 §:n perusteluihin viitaten myös 53 § esitetään kumottavaksi tarpeettomana.

2 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013.

Siirtymäsäännöksen mukaan oppilaitoksen hyväksyntä olisi voimassa hyväksynnän voimassaoloajan, kuitenkin enintään 30 päivään kesäkuuta 2013, jonka jälkeen oppilaitoksella olisi oltava Liikenteen turvallisuusviraston antama uusi hyväksyntä, joka perustuisi lain 23 §:n 1 momenttiin.

3 Suhde perustuslakiin ja sääätämisjärjestys

Esityksessä ehdotetaan Liikenteen turvallisuusvirastolle säädettyä norminantovaltaa siirrettäväksi eräiltä osin valtioneuvostolle. Lisäksi valtioneuvosto valtuutettaisiin antamaan säännöksiä eräistä teknisluonteisista asioista, jotka eivät koskisi yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita. Vastaavanlaiset valtuussäännökset Liikenteen turvallisuusviraston norminantotoimivallasta sisältyvät jo voimassa olevaan lakiin. Alemmanasteinen sääntely koskisi yleiseltä merkitykseltään vähäisiä asioita, joiden kohderyhmä olisi suppea.

Lisäksi lakiehdotus sisältäisi henkilörekistereitä koskevia säännöksiä. Säännöksillä muutettaisiin osittain voimassa olevan lain vastaavat säännökset. Osittain ne otettaisiin lakiin uusina säännöksinä. Säännökset koskisivat perustuslain 10 §:n mukaista henkilötietojen suojaa. Ehdotettujen säännösten on katsottava täyttävän perustuslain 10 §:stä johtuvat lailla säätämisen ja sääntelyn yksityiskohtaisuuteen ja täsmällisyyteen liittyvät vaatimukset. Rekistereihin sovellettaisiin lain erityissäännösten lisäksi henkilötietolakia ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999).

Edellä olevan perusteella on esitystä valmisteltaessa katsottu, että laki voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyksityksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtävistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtävistä annetun lain (1664/2009) 6 §:n 1 momentin 5 kohta, 29 §:n 4 momentti sekä 52 ja 53 §,

muutetaan 2—4 §, 9 §:n 1 momentti, 12 §:n 4 momentti, 13 §:n otsikko ja 4 momentti, 16 §:n 1 momentti, 21 ja 23 §, 24 §:n 1 momentti, 25 ja 27 §, 28 §:n 2 momentti, 29 §:n 3 momentti, 30 §:n 1 momentti, 31 §, 32 §:n 1 ja 2 momentti, 38, 39 ja 41 §, 42 §:n otsikko ja 1 momentin 1 kohta, 44 §, 46 §:n 1 momentti, 47 §:n 2 momentti, 48 §:n 4 momentti ja 49—51 § sekä

lisätään 6 §:ään uusi 5 momentti, 9 §:ään uusi 8 momentti, lakiin uusi 9 a §, 12 §:ään uusi 6 momentti, jolloin nykyinen 6 momentti siirtyy 7 momentiksi, lakiin uusi 12 a, 12 b, 21 a ja 25 a §, 34 §:ään uusi 3 momentti, 42 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, lakiin uusi 47 a ja 47 b § ja 48 §:ään uusi 6 momentti seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan rataverkolla liikenneturvallisuustehtävissä toimiviin ja tehtäviin hakeutuviin sekä turvalaitteiden asennus- ja huoltotehtävissä tai turvamiehenä toimiviin.

Lakia ei sovelleta:

1) sellaiseen raiteeseen, jolta ei ole liikennöintiä tässä laissa tarkoitettuun rataverkkoon tai jolta ei liikennöidä rataverkolle tai jolle ei liikennöidä rataverkolta;

2) sellaiseen yksityisessä omistuksessa olevaan rataverkkoon, jota rataverkon omistaja käyttää yksinomaan omassa tavaraliikenteessään;

3) radan osilla, jotka on suljettu muulta rautatieliikenteeltä rautatiejärjestelmän kunnossapitoa, uusimista tai parantamista varten;

4) metro- ja raitiovaunuliikenteeseen eikä muuhun kevyen raideliikenteen järjestelmään;

5) liikenneturvallisuustehtäviä Suomen ja Venäjän välisessä rautatieyhdyliikenteessä Suomen valtion raja-alueella ja rautatieraja-

asemilla hoitavaan Venäjälle sijoittuneen rautatieyrityksen henkilöstöön.

3 §

Määritelmiä

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *rautatiejärjestelmällä* rataverkkoa, rataverkolla käytettävää liikkuvaa kalustoa sekä niiden muodostaman järjestelmän toimintaa ja hallinnointia;

2) *rataverkolla* Liikenneviraston hallinnoimaa valtion rataverkkoa ja lain soveltamisalan piiriin kuuluvaa 4 kohdassa tarkoitettua yksityisraidetta;

3) *rataverkon haltijalla* Liikennevirastoa ja tämän lain soveltamisalaan kuuluvan yksityisraiteen haltijaa;

4) *yksityisraiteella* muuta kuin valtion omistamaa ja Liikenneviraston hallinnoimaa raidetta, jolta liikennöidään valtion rataverkolle tai toiselle yksityisraiteelle tai jolle liikennöidään valtion rataverkolta tai toiselta yksityisraiteelta;

5) *rautatieliikenteen harjoittamisella* rautatieyrityksen liikennöintiä, radan kunnossapi-

toon liittyvää liikennöintiä, museoliikenteen harjoittajan liikennöintiä, muuna kuin päätoimenaan liikennöintiä harjoittavan yrityksen tai yhteisön liikennöintiä ja rataverkon haltijan liikennöintiä rataverkolla;

6) *radan kunnossapitoa harjoittavalla yrityksellä* yritystä, joka tekee rataverkolla radan rakennus- ja kunnossapitotöitä ja harjoittaa siihen liittyvää liikennöintiä rataverkolla;

7) *liikenneturvallisuustehtävällä* rautatiejärjestelmässä suoritettavaa tehtävää, joka vaikuttaa välittömästi rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuuteen;

8) *turvamiHELLÄ* henkilöä, joka varoittaa radalla työskenteleviä saapuvasta liikkuvasta kalustosta;

9) *rautatieyrityksellä* julkista tai yksityisoikeudellista yhtiötä tai muuta yhteisöä, joka Euroopan talousalueella myönnetyn toimiluvan nojalla päätoimenaan harjoittaa rautateiden henkilö- tai tavaraliikennettä ja joka on velvollinen huolehtimaan vetopalveluista, sekä yksinomaan vetopalveluja tarjoavaa yritystä;

10) *museoliikenteellä* museokalustolla rataverkolla harjoitettavaa laajuudeltaan vähäistä liikennöintiä, jota harjoittava yhteisö ei tavoittele toiminnallaan liiketaloudellista voittoa;

11) *toiminnanharjoittajalla* rautatieyritystä, rataverkon haltijaa, museoliikennettä harjoitettavaa yritystä tai yhteisöä, radan kunnossapitoa harjoittavaa yritystä ja muuna kuin päätoimenaan liikennöivää yritystä tai yhteisöä;

12) *liikkuvalla kalustolla* henkilö- tai tavaraliikenteessä sekä vaihtotyöliikenteessä käytettävää veturia, henkilöliikenteeseen tarkoitettua moottorijunaa ja rataverkon kunnossapitoon tarkoitettua kiskoilla liikkuvaa kalustoa;

13) *liikkuvan kaluston kuljettajalla* veturinkuljettajaa ja muuta liikkuvan kaluston kuljettajaa, jolla tämän lain perusteella on kyky ja lupa kuljettaa itsenäisesti, vastuullisesti ja turvallisesti liikkuvaa kalustoa rautatieliikenteessä;

14) *veturinkuljettajadirektiivillä* vetureita ja junia rautateillä yhteisössä ajavien veturinkuljettajien hyväksymisestä annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2007/59/EY.

4 §

Toiminnanharjoittajan vastuu

Toiminnanharjoittaja vastaa toiminnassaan siitä, että sen palveluksessa tai toiminnassa mukana olevat:

1) liikenneturvallisuustehtäviä hoitavat täyttävät tässä laissa tarkoitetut kelpoisuusvaatimukset; ja

2) turvamiesten ja turvalaitteiden asennus- ja huoltotehtäviä hoitavien terveydentila täyttää tässä laissa säädetty vaatimukset.

6 §

Kelpoisuusvaatimukset

Suomen ja Ruotsin välisessä rautatieyhdysliikenteessä Suomen valtion raja-alueella ja rautatieraja-asevilla liikenneturvallisuustehtäviä hoitavan Ruotsiin sijoittuneen rautatieliikenteen harjoittajan liikenneturvallisuustehtäviä hoitavan henkilöstön Ruotsissa myönnetty kelpoisuus on voimassa sellaisenaan Suomessa.

9 §

Lupakirjan pitäminen voimassa

Lupakirja on voimassa kymmenen vuotta sen myöntämisestä tai enintään siihen saakka, kun lupakirjan haltija täyttää 68 vuotta, jos sen haltija osallistuu kertauskoulutukseen ja hoitaa tehtäväkohtaisen pätevyytensä mukaisia 5 §:ssä tarkoitettuja tehtäväkokonaisuuksia yhteensä vähintään 100 tuntia kunkin kalenterivuonna.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa määräyksiä kertauskoulutuksen sisällöstä ja kestosta.

9 a §

Lupakirjan voimassaolon uudistaminen

Jos liikkuvan kaluston kuljettamiseen koulutuksen saaneen lupakirja ei ole voimassa

9 §:ssä säädetyn vuoksi, hänen on suoritettava hyväksytysti kertauskoulutuksen lisäksi käytännön osaamista osoittava koe liikkuvan kaluston kuljettajan kelpoisuuden uudistamiseksi.

12 §

Lisätodistus

Lisätodistus kuuluu sen myöntäneelle toiminnanharjoittajalle. Se on voimassa toistaiseksi siihen saakka, kun lisätodistuksen haltija täyttää 68 vuotta, jos hänen palvelussuhteensa ei ole päättynyt ja hän on ylläpitänyt pätevyyttään 12 a §:ssä tarkoitetulla tavalla. Toiminnanharjoittajan on annettava kuljettajalle lisätodistuksen oikeaksi todistettu jäljennös.

Toiminnanharjoittajan päätökseen, jolla hakemus lisätodistuksen saamiseksi on hylätty tai lisätodistus on peruutettu, voidaan hakea oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta siten kuin hallintolain (434/2003) 7 a luvussa säädetään.

12 a §

Lisätodistuksen pitäminen voimassa

Toiminnanharjoittajalla on oltava käytössä turvallisuusjohtamisjärjestelmässä kuvattava koulutusmenettely, jolla varmistetaan liikkuvan kaluston kuljettajien pätevyyden ylläpitäminen. Lisäksi toiminnanharjoittajan on järjestettävä lisätodistuksen saaneelle kuljettajalle lisätodistuksen voimassa pitämiseksi 12 §:n 3 momentin mukaisia kokeita tai ohjattava kuljettaja 2 momentissa tarkoitetun muun kokeita järjestävän toimijan koetilaisuuksiin.

Kokeita voi järjestää toiminnanharjoittajan lisäksi 23 §:ssä tarkoitettu oppilaitos ja Liikenteen turvallisuusviraston tehtävään hyväksymä rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuuteen perehtynyt henkilö. Toiminnanharjoittaja voi tehdä yhteistyötä 23 §:ssä tarkoi-

tetun oppilaitoksen kanssa 1 momentissa tarkoitetun koulutusmenettelyn järjestämisessä.

Kuljettajan on lisätodistuksen voimassa pitämiseksi suoritettava hyväksytysti 12 §:n 3 momentin mukainen koe:

1) kuljettajan kulloiseenkin toimenkuvaan kuuluvan lisätodistuksessa määritellyn liikuvan kaluston kuljettamisen tuntemusta koskeva koe vähintään joka kolmas vuosi;

2) kuljettajan kulloiseenkin toimenkuvaan liittyvän lisätodistuksessa määritellyn rata-verkon tuntemusta koskeva koe vähintään joka kolmas vuosi ja aina, kun kuljettaja on ollut poissa lisätodistuksessa tarkoitetuista tehtävistä vähintään vuoden ajan;

3) kuljettajan kulloiseenkin toimenkuvaan liittyviltä osin toiminnanharjoittajan turvallisuusjohtamisjärjestelmän tuntemusta koskeva koe vähintään joka kolmas vuosi.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettua koulutusmenettelystä ja 3 momentissa tarkoitetuista kokeista.

12 b §

Lisätodistuksen voimassaolon uudistaminen

Jos henkilöllä on lupakirja liikkuvan kaluston kuljettamiseen, mutta hänen lisätodistuksensa ei ole voimassa 12a §:n 3 momentissa säädetyn vuoksi, hänen on suoritettava hyväksytysti 12 a §:ssä tarkoitetut kokeet voidakseen jälleen toimia liikkuvan kaluston kuljettajan tehtävässä.

13 §

Lisätodistuksen peruuttaminen ja liikkuvan kaluston kuljettamisen kieltäminen

Liikenteen turvallisuusvirasto voi kieltää liikkuvan kaluston kuljettajaa toimimasta rataverkolla, jos kuljettaja aiheuttaa vakavan uhkan rautatiejärjestelmän turvallisuudelle.

16 §

Kelpoisuuskirjan pitäminen voimassa

Kelpoisuuskirja on voimassa toistaiseksi siihen saakka, kun kelpoisuuskirjan haltija täyttää 68 vuotta, jos sen haltija osallistuu kertauskoulutukseen ja hoitaa tehtäväkohtaisen pätevyytensä mukaisia 5 §:ssä tarkoitettuja tehtäväkokonaisuuksia yhteensä vähintään 100 tuntia kunakin kalenterivuonna.

21 §

Psykologinen soveltuvuus

Liikenneturvallisuustehtävää saa hoitaa vain henkilö, jolla on tehtävän turvallisessa hoitamisessa vaadittavat psykologiset valmiudet ja soveltuvuus tehtävän hoitamiseen. Henkilön on oltava psykologisilta ominaisuuksiltaan, käyttäytymiseltään ja persoonallisuudeltaan soveltuva hoitamaansa liikenneturvallisuustehtävään. Henkilö, jolla on todettu toiminnallisessa soveltuvuudessa tai muissa psykologisissa ominaisuuksissa sellaisia ammattiin liittyviä psykologisia puutteita, jotka saattavat haitata tehtävän turvallista hoitamista, ei saa hoitaa liikenneturvallisuustehtävää.

Toiminnanharjoittajan on varmistettava, että 32 §:n 1 momentissa tarkoitettu psykologi tekee liikenneturvallisuustehtävässä aloittavalle psykologisen henkilöarvioinnin sen varmistamiseksi, että tällä on riittävät psykologiset valmiudet ja soveltuvuus tehtävään. Arviointia ei kuitenkaan tehdä ratatyön liikenneturvallisuudesta vastaavalle.

Psykologinen henkilöarviointi on tehtävä aina myös, jos 31 §:n 1 momentissa tarkoitettun työterveyshuollon ammattihenkilön arviointiperusteella on syytä epäillä, että liikenneturvallisuus vaarantuu, koska liikenneturvallisuustehtävässä toimivalla ei enää ole psykologisia valmiuksia tehtäviensä hoitamiseksi.

Psykologi antaa psykologisen henkilöarvioinnin perusteella kirjallisen lausunnon henkilön psykologisesta soveltuvuudesta liikenneturvallisuustehtävään.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset liikenneturvallisuustehtävää hoitavalta vaadittavista psykologisista ominaisuuksista ja soveltuvuudesta sekä psykologisen henkilöarvioinnin tekemisestä. Lisäksi virasto antaa määräykset henkilöarvioinnin uusimisesta tarvittaessa.

21 a §

Psykologin perehdyttäminen

Toiminnanharjoittajan on huolehdittava psykologin perehdyttämisestä liikenneturvallisuustehtäviin, näiden tehtävien työympäristöön sekä siinä oleviin liikenneturvallisuusriskeihin.

23 §

Oppilaitokset

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy hakemuksesta enintään viideksi vuodeksi 25 §:n 1 momentissa tarkoitettua koulutusta järjestävät oppilaitokset. Hyväksymisen edellytyksenä on, että oppilaitoksen henkilöstöllä on koulutustehtävässä tarvittava rautatiejärjestelmän hyvä ammatillinen osaaminen. Oppilaitos voidaan hyväksyä antamaan yhden tai useamman koulutusohjelman mukaista koulutusta. Jos oppilaitos kuuluu toiminnanharjoittajan organisaatioon, toiminnanharjoittaja vastaa, että oppilaitos täyttää laissa säädetyt vaatimukset.

Jos oppilaitoksen antaman koulutuksen laajuus muuttuu oleellisesti, sen on pyydettävä Liikenteen turvallisuusvirastolta uutta hyväksyntää. Liikenteen turvallisuusvirasto voi tarkistaa oppilaitoksen hyväksynnän, jos liikenneturvallisuustehtäviä hoitavien kelpoisuusvaatimuksia tai oppilaitoksen hyväksymiselle säädetyjä vaatimuksia muutetaan olennaisesti.

Oppilaitoksen on annettava koulutusohjelman mukaista koulutusta tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla kaikille liikenneturvallisuustehtäviä hoitaville ja näihin tehtäviin hakeutuville. Jos oppilaitos kuuluu toiminnanharjoittajan organisaatioon, sen tarjoamaan koulutukseen on päästävä samoin edel-

lytyksin siitä riippumatta, kouluttaako oppilaitos toiminnanharjoittajan omaa henkilöstöä vai muita koulutusta tarvitsevia henkilöitä. Oppilaitoksen on huolehdittava siitä, että sillä on käytettävissään koulutuksen järjestämistä varten tarvittava opetushenkilöstö ja muut toimintaedellytykset.

Hyväksytyjen oppilaitosten luetteloinnista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella. Tarkemmat säännökset oppilaitokselle asetettavista vaatimuksista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

24 §

Opetushenkilöstö ja opetusvälineet

Sen lisäksi, mitä 23 §:n 1 momentissa säädetään, oppilaitoksen hyväksymisen edellytyksenä on, että sillä on toiminnan laajuuteen nähden riittävä opetushenkilöstö sekä asianmukaiset opetusvälineet ja toimitilat sekä opetuksesta vastaava henkilö, joka vastaa, ohjaa, valvoo ja kehittää koulutusta ja toimii muutoinkin tosiasiallisesti tehtävässä.

25 §

Koulutusohjelmat ja koulutuksen järjestäminen

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy oppilaitoksen hakemuksesta liikenneturvallisuustehtävien tehtäväkohtaiset koulutusohjelmat. Koulutusohjelmaan on sisällytettävä opetusta ainakin rautatiejärjestelmän perustiedoista, tehtävissä sovellettavista säännöksistä ja määräyksistä sekä työnopastusta koulutusohjelman mukaisissa tehtävissä. Oppilaitos vastaa, että koulutus annetaan koulutusohjelman mukaisesti ja että se on asianmukaista.

Työnopastuksesta voi kuljettajakoulutusta järjestettäessä huolehtia myös rautatieliikenteen harjoittaja, jos oppilaitoksella ei ole tarvittavia toimintaedellytyksiä antaa työnopastusta liikkuvan kaluston kuljettamiseen. Oppilaitos kuitenkin vastaa työnopastuksen sisällöstä ja siitä, että työnopastus järjestetään koulutusohjelman mukaisesti.

Havaittuaan puutteellisuuksia hyväksymässään koulutusohjelmassa Liikenteen turvallisuusviraston on varattava oppilaitokselle tilaisuus korjata puutteellisuus kohtuullisessa määräajassa, joka ei saa olla kahta kuukautta lyhyempi. Jos puutteellisuus on olennainen, eikä sitä ole määräajassa korjattu, virasto voi peruuttaa koulutusohjelman hyväksynnän.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä koulutusohjelmien sisällöstä ja koulutusmenetelmistä.

25 a §

Rautatieyrityksen määrääminen antamaan työnopastusta

Liikenteen turvallisuusvirasto voi määrätä rautatieyrityksen tarjoamaan työnopastusta liikkuvan kaluston kuljettamiseen muille rautatieliikenteen harjoittajille ja sellaisille yhtiöille tai muille yhteisöille, joiden tarkoituksena on aloittaa rautatieliikenteen harjoittaminen, jos työnopastukselle ei ole muutoin toteuttamiskelpoisia vaihtoehtoja. Velvollisuus tarjota työnopastusta voidaan määrätä, jos rautatieyritys harjoittaa vastaavanlaista liikennöintiä kuin työnopastusta pyytävä rautatieliikenteen harjoittaja harjoittaa tai sitä pyytävä yhtiö tai muu yhteisö aikoo harjoittaa.

Määrätessään rautatieyrityksen tarjoamaan työnopastusta viraston on otettava huomioon, että rautatieyrityksellä on riittävät toimintaedellytykset tehtävää varten ja ettei työnopastus kohtuuttomasti rajoita rautatieyrityksen omaa työnopastusta.

Työnopastusta tarjoava rautatieyritys päättää työnopastuksen käytännön järjestelyistä yhdessä oppilaitoksen kanssa. Sille on suoritettava työnopastuksesta kohtuullinen korvaus ottaen huomioon opastuksesta aiheutuneet kustannukset ja kohtuullinen tuotto. Korvauksesta vastaa työnopastusta pyytävä rautatieliikenteen harjoittaja tai muu yhtiö tai yhteisö. Korvauksen on oltava tasapuolinen kaikille tässä momentissa tarkoitetuille työnopastusta saaville yhtiöille ja muille yhteisöille. Työnopastusta tarjoava rautatieyritys voi vaatia palvelua pyytävältä rautatieliikenteen harjoittajalta tai muulta yhtiöltä tai yh-

teisöltä ennakkomaksun työnopastuksesta tai vakuuden maksun suorittamisesta.

27 §

Liikkuvan kaluston kuljettajan tutkinnon vastaanottajan hyväksyminen

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy hakemuksesta liikkuvan kaluston kuljettajan lupakirjaan ja lisätodistukseen oikeuttavan tutkinnon vastaanottajat. Hyväksymisen edellytyksenä on, että hakija on perehtynyt erityisesti vastaanottamansa tutkinnon aihepiiriin ja hänellä on riittävää käytännön kokemusta siitä.

Tutkintojen vastaanottajat hyväksytään enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Tutkinnon vastaanottajan on toteutettava tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla liikkuvan kaluston kuljettajan koulutukseen liittyvät lupakirjaan ja lisätodistukseen oikeuttavat tutkinnot. Tutkinnon vastaanottajan on hyväksymisen yhteydessä annettava tätä koskeva vakuutus.

Tutkinnon vastaanottajilta edellytettävistä tiedoista, taidoista, alan tuntemuksesta ja pätevyyden ylläpitämisestä sekä tutkinnon vastaanottajien luetteloinnista ja vastaanotto-oikeuden voimassaolosta voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

28 §

Kertauskouluttajan hyväksyminen

Kertauskouluttajalta edellytettävistä tiedoista, taidoista ja alan tuntemuksesta sekä pätevyyden ylläpitämisestä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

29 §

Hyväksynnän peruuttaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto voi peruuttaa toistaiseksi tai määräajaksi 27 §:n 1 momen-

tissa tarkoitetun tutkintojen vastaanottajan hyväksynnän, jos tutkinnon vastaanottaja ei enää täytä hyväksymisen edellytyksiä taikka toimii vakavasti vastoin hänelle asetettuja ehtoja tai säädettyjä tai määrättyjä velvollisuuksia eikä tutkinnon vastaanottaja ole kehotuksesta huolimatta korjannut menettelyään. Ennen hyväksynnän peruuttamista Liikenteen turvallisuusviraston on kuultava tutkinnon vastaanottajaa.

30 §

Rautatiealan asiantuntijalääkäri

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy hakemuksesta enintään viideksi vuodeksi asiantuntijalääkäriin 19 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavien terveydentilan ja liikennekelppoisuuden arviointia varten. Lääkäriltä vaaditaan, että:

1) hän on terveydenhuollon ammattihenkilöstä annetun lain (559/1994) mukaisesti laillistettu ammattihenkilö;

2) hän on perehtynyt liikennelääketieteen;

3) hän tuntee rautateiden liikenneturvallisuustehtävissä toimiville asetetut terveydentilaa koskevat vaatimukset hyvin;

4) hänellä on käytännön kokemusta alan työpaikkaselvitysten tekemisestä; ja

5) hänellä on todistus säännöllisestä osallistumisesta Liikenteen turvallisuusviraston järjestämään täydennyskoulutukseen.

31 §

Rautatieliikenteen työterveyshuollon ammattihenkilö

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy hakemuksesta enintään viideksi vuodeksi työterveyshuoltolaissa tarkoitetun työterveyshuollon ammattihenkilön 19 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavien henkilöiden terveystarkastusten tekemistä varten. Ammattihenkilöltä vaaditaan, että:

1) hän on terveydenhuollon ammattihenkilöstä annetun lain mukaisesti laillistettu ammattihenkilö;

2) hän tuntee rautateiden liikenneturvallisuuksitehtävissä toimiville asetetut terveydentilaa koskevat vaatimukset riittävän hyvin;

3) hänellä on käytännön kokemusta alan työpaikkaselvitysten tekemisestä; ja

4) hänellä on todistus osallistumisesta Liikenteen turvallisuusviraston järjestämään täydennyskoulutukseen.

Liikenteen turvallisuusviraston hyväksyntä pysyy voimassa edellyttäen, että työterveyshuollon ammattihenkilö osallistuu säännöllisesti täydennyskoulutukseen.

Työterveyshuollon ammattihenkilöltä vaadittavasta pätevydestä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Työterveyshuollon ammattihenkilön täydennyskoulutuksen kestosta ja sisällöstä sekä siitä, kuinka usein hänen on osallistuttava täydennyskoulutukseen, säädetään valtioneuvoston asetuksella.

32 §

Rautatieliikenteen asiantuntijapsykologi

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy hakemuksesta enintään viideksi vuodeksi rautatieliikenteen asiantuntijapsykologin, jolla on oikeus tehdä liikenneturvallisuuksitehtävissä toimivien psykologinen henkilöarviointi.

Rautatieliikenteen asiantuntijapsykologilta vaaditaan, että:

1) hän on terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain mukaisesti laillistettu ammattihenkilö;

2) hänellä on hyvä työ- ja organisaatiopsykologian ja psykologisen henkilöarvioinnin tuntemus;

3) hän on perehtynyt liikenneturvallisuuksitehtävissä toimivilta vaadittavien psykologisten ominaisuuksien arviointiin;

4) hänellä on käytännön kokemusta psykologisten ominaisuuksien arvioinnista; ja

5) hänellä on todistus osallistumisesta Liikenteen turvallisuusviraston järjestämään täydennyskoulutukseen.

34 §

Erivapauden myöntäminen

Erivapaus terveydentilaa koskevista vaatimuksista lakkaa, jos:

1) rautatiealan asiantuntijalääkäri toteaa 20 §:n 3 momentin nojalla antamassaan lausunnossa, että tehtävää hoitavan terveydentilassa erivapauden perusteena ollut puute on poistunut;

2) rautatiealan asiantuntijalääkäri toteaa 20 §:n 3 momentin nojalla antamassaan lausunnossa, että tehtävää hoitava henkilö ei enää kykene terveydentilansa vuoksi hoitamaan 19 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä;

3) Liikenteen turvallisuusvirastolle tehdyn ilmoituksen mukaan henkilö ei erivapauden saatuaan ole enää vuoteen työskennellyt 19 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tehtävissä;

4) Liikenteen turvallisuusvirastolle tehdyn ilmoituksen mukaan henkilö ei enää toimi siinä toimintaympäristössä 19 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tehtävissä, joihin erivapaus on myönnetty.

38 §

Rekisteröidyt

Kelpoisuusrekisteriin saa tallentaa tietoja:

1) henkilöstä, joka on hakenut Liikenteen turvallisuusvirastolta lupakirjaa liikkuvan kaluston kuljettamiseen tai kelpoisuuskirjaa muussa rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuuksitehtävissä toimimiseen;

2) henkilöstä, joka on hakenut Liikenteen turvallisuusvirastolta 34 §:n mukaista erivapautta;

3) lupakirjan tai kelpoisuuskirjan haltijasta, jonka rautatiealan asiantuntijalääkäri on 20 §:n 3 momentin nojalla antamassaan lausunnossa todennut terveydentilaltaan sopimattomaksi liikenneturvallisuuksitehtäviin;

4) lupakirjan tai kelpoisuuskirjan haltijasta, jonka rautatieliikenteen asiantuntijapsykologi on 21 §:n 4 momentin nojalla antamassaan lausunnossa todennut psykologisilta val-

miuksiltaan soveltumattomaksi liikenneturvallisuustehtäviin;

5) lupakirjan tai kelpoisuuskirjan hakijasta ja haltijasta, joka on syyllistynyt 41 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin rikoksiin;

6) 5 kohdassa tarkoitettu henkilö, johon liittyen on käynnissä 41 §:n 1 momentissa tarkoitettua tekoa koskeva esitutkinta, syyteharkinta tai oikeudenkäynti.

39 §

Kelpoisuusrekisteriin tallennettavat tiedot

Kelpoisuusrekisteriin merkitään tarpeelliset tiedot liikenneturvallisuustehtävissä toimiville myönnettyistä lupakirjoista ja lisätodistuksista sekä kelpoisuuskirjoista. Kelpoisuusrekisteriin merkitään tarpeelliset tiedot myös 34 §:n mukaisista erivapauksista sekä rautatiealan asiantuntijalääkäriin 20 §:n 3 momentin ja rautatieliikenteen asiantuntija-psykologin 21 §:n 4 momentin nojalla antamista lausunnoista. Kelpoisuusrekisteriin saa tallentaa 38 §:ssä tarkoitettu henkilöistä nimen, henkilötunnuksen sekä muut yksilöintitiedot ja yhteystiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen tietojen lisäksi kelpoisuusrekisteriin saa tallentaa rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeelliset veturinkuljettajadirektiivissä ja rautatiejärjestelmän yhteentoimivuudesta yhteisössä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin nojalla 2008/57/EY annetuissa yhteentoimivuuden teknisissä eritelmissä tarkemmin määritellyt tiedot sekä muut rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeelliset tiedot. Kelpoisuusrekisteriin saa tallentaa myös tarpeelliset 41 §:n 2 momentissa tarkoitettut lupakirjan ja kelpoisuuskirjan valmistamiseen ja toimittamiseen liittyvät tiedot.

Lupaa koskevaa päätöksentekoa ja valvontaa varten rekisteriin saa lisäksi tallentaa seuraavat arkaluonteiset tiedot:

1) terveystarkastuksia, psykologista soveltuvuutta ja terveydentilaa koskevat tarpeelliset tiedot;

2) 54 §:ssä ja rikoslain (39/1889) 23 luvun 1—8 ja 10 §:ssä tarkoitettuja rikoksia ja niitä koskevaa esitutkintaa, syyteharkintaa ja oikeudenkäyntiä koskevat tiedot, jos teolla on

vaikutusta lupakirjan tai kelpoisuuskirjan myöntämiseen, uusimiseen tai peruuttamiseen, sekä rikoksista tuomittuja rangaistuksia ja muita seuraamuksia koskevat tiedot.

Kelpoisuusrekisteriin tallennettavista tässä pykälässä tarkoitetuista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

41 §

Rekisterinpitäjän oikeus saada tietoja

Liikenteen turvallisuusvirastolla on lupakirjan tai kelpoisuuskirjan myöntämisen, uusimisen ja peruuttamisen edellytysten arvioimiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada rikosrekisteristä, sakkorekisteristä, oikeushallinnon tietojärjestelmistä syyteharkinnassa olevista rikosasioista sekä esitutkintaviranomaisilta luvan hakijaa tai haltijaa koskeva tieto 54 §:ssä tarkoitettu rikoksesta ja rikoslain 23 luvun 1—8 ja 10 §:ssä tarkoitetuista rikoksista sekä niitä koskevasta käynnissä olevasta esitutkinnasta, syyteharkinnasta tai oikeudenkäynnistä samoin kuin mainituista teoista tuomituista rangaistuksista ja muista seuraamuksista.

Liikenteen turvallisuusvirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada myös lupakirjan ja kelpoisuuskirjan valmistajalta rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia asiakirjan valmistamiseen ja toimittamiseen liittyviä tietoja.

Oppilaitoksen, kertauskouluttajan, liikkuvan kaluston kuljettajan tutkinnon vastaanottajan, 30 §:ssä tarkoitettun asiantuntijalääkäriin ja 32 §:ssä tarkoitettun psykologin on salassapitosäännösten estämättä annettava kelpoisuusrekisteriä varten Liikenteen turvallisuusvirastolle tarpeelliset tiedot, kun henkilö on suorittanut hyväksytysti koulutuksen tai kokeen tai kun hänelle on tehty psykologinen henkilöarviointi, määräaikainen terveystarkastus tai muu hänen terveydentilastaan johdettava terveystarkastus. Tässä momentissa tarkoitettut tiedot voi antaa myös toiminnanharjoittaja.

Toiminnanharjoittajan on salassapitosäännösten estämättä annettava kelpoisuusrekisteriä varten palveluksessaan ja toiminnassaan mukana olevien liikenneturvallisuustehtäviä

hoitavien tunnistetiedot ja niissä tapahtuneet muutokset sekä tarpeelliset tiedot antamistaan lisätodistuksista.

Tässä pykälässä tarkoitetut tiedot voidaan antaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietojen vastaanottajan on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

42 §

Tietojen poistaminen ja säilytysaika

Tiedot poistetaan kelpoisuusrekisteristä seuraavasti:

1) 41 §:n 1 momentissa tarkoitettuja rikoksia koskevat tiedot viiden vuoden kuluttua siitä, kun niitä koskeva päätös on saanut lainvoiman;

Liikkuvan kaluston kuljettajan rekisteritiedot poistetaan rekisteristä kymmenen vuoden kuluttua siitä päivästä, kun kuljettajan lupakirjan voimassaolo on päättynyt. Jos edellä tarkoitettun määräajan kuluessa aloitetaan kuljettajaa koskeva rautatielain (304/2011) 80 §:ssä tarkoitettu tutkinta, tietoja ei saa poistaa ennen kuin tutkinta on päättynyt. Mitä tässä momentissa säädetään liikkuvan kaluston kuljettajan lupakirjasta, sovelletaan muissa liikenneturvallisuustehtävissä toimiville myönnettävän kelpoisuuskirjan rekisteritietojen poistamiseen rekisteristä.

44 §

Tietojen luovuttaminen kelpoisuusrekisteristä

Kelpoisuusrekisteriin tallennettuja tietoja saa salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä luovuttaa suomalaisille toimivaltaisille viranomaisille ja muun jäsenvaltion rautatie- ja onnettomuustutkintaviranomaiselle sekä Euroopan rautatievirastolle, jos se on välttämätöntä laissa tai sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen taikka Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamiseksi. Sama oikeus tietojen

saamiseen on toiminnanharjoittajalla silloin, kun tiedot koskevat toiminnanharjoittajan palveluksessa tai toiminnassa mukana olevaa. Rekisteröidyille tietoja luovutetaan siten kuin henkilötietolaissa säädetään.

Kelpoisuusrekisteriin tallennettuja tietoja saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa myös lupakirjan ja kelpoisuuskirjan valmistajalle, jos se on asiakirjan valmistamisen tai toimittamisen vuoksi välttämätöntä.

Tietoa tämän pykälän mukaisesti pyytävän on pyydettävä tieto kirjallisesti tai sähköisesti ja perusteltava pyyntönsä. Liikenteen turvallisuusviraston on luovutettava pyydetty tiedot viipymättä. Viraston ja tietojen vastaanottajan on tietojen luovuttamisen yhteydessä huolehdittava asianmukaisesta tietojen suojauksesta.

46 §

Velvollisuus antaa tietoja lisätodistusrekisteriä varten

Oppilaitoksen, kertauskouluttajan ja liikkuvan kaluston kuljettajan tutkinnon vastaanottajan on salassapitosäännösten estämättä annettava lisätodistusrekisteriä varten tarpeelliset tiedot liikkuvan kaluston kuljettajan suorittamasta koulutuksesta ja kokeesta.

47 §

Lisätodistusrekisterin tietojen käyttäminen ja säilytysaika

Liikkuvan kaluston kuljettajan rekisteritiedot poistetaan rekisteristä kymmenen vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jonka aikana hänen tässä laissa tarkoitettu kelpoisuutensa on päättynyt. Jos määräajan kuluessa aloitetaan kuljettajaa koskeva rautatielain 80 §:ssä tarkoitettu tutkinta, tietoja ei saa poistaa ennen kuin tutkinta on päättynyt

47 a §

Tietojen luovuttaminen lisätodistusrekisteristä

Lisätodistusrekisteriin tallennettuja tietoja saa salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä luovuttaa toimivaltaisille suomalaisille viranomaisille ja muun jäsenvaltion rautatie- ja onnettomuustutkintaviranomaiselle, jos se on tarpeellista rajat ylittävän toiminnan johdosta. Tietojen luovutuksen on oltava välttämättömä luovutuksen saajalle laissa tai sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen taikka Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamiseksi. Rekisteröidyille tietoja luovutetaan siten kuin henkilötietolaissa säädetään.

Tietoa pyytävän on pyydettävä tieto kirjallisesti tai sähköisesti ja perusteltava pyyntönsä. Rekisterinpitäjän on luovutettava pyydetty tiedot viipymättä. Rekisterinpitäjän ja tietojen vastaanottajan on tietojen luovuttamisen yhteydessä huolehdittava asianmukaisesta tietojen suojauksesta.

47 b §

Rekisterinpitäjän konkurssi

Jos lisätodistusten rekisterinpitäjä asetetaan konkurssiin, sen toimintaa jatkava uusi toiminnanharjoittaja vastaa lisätodistusrekisterin sisältämien tietojen säilyttämisestä.

Jos kukaan ei jatka konkurssiin menneen rekisterinpitäjän toimintaa, lisätodistusrekisterin tietojen säilyttämisestä vastaa Liikenteen turvallisuusvirasto.

48 §

Valvonta

Liikenteen turvallisuusvirasto pitää luetteloa hyväksymistään oppilaitoksista, kertauskouluttajista, tutkinnon vastaanottajista sekä 30—32 §:ssä tarkoitetuista asiantuntijoista. Viraston on julkaistava luettelot ja pidettävä ne ajan tasalla.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi suorittaa valvontatehtävänsä ennakoilmoituksen perusteella tai ennalta ilmoittamatta. Virasto voi käyttää valvonnassa apunaan asiantuntijaa, jos se on valvonnan toimittamiseksi tarpeellista. Asiantuntijaan sovelletaan rikoskeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan tässä momentissa tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974). Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (493/1995) 40 §:ssä.

49 §

Terveystilaa ja psykologista soveltuvuutta koskevat ilmoitukset

Epäillessään, että 19 §:n 1 momentissa tarkoitettua tehtävää hoitava ei täytä terveydelle asetettuja vaatimuksia, 31 §:ssä tarkoitettun työterveyshuollon ammattihenkilön on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava asiasta 30 §:ssä tarkoitettulle asiantuntijalääkärille. Jos työterveyshuollon ammattihenkilö epäilee, että liikenneturvallisuustehtävää hoitavalla ei enää ole 21 §:n 1 momentin mukaisia psykologisia valmiuksia tehtäviensä hoitamiseksi, ammattihenkilön on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava asiasta 32 §:ssä tarkoitettulle asiantuntijapsykologille. Työterveyshuollon ammattihenkilön on annettava henkilön suostumuksella asiantuntijalääkärille tämän terveystilaa sekä vastaavasti asiantuntijapsykologille psykologista soveltuvuutta koskevat kaikki asian arvioimista varten tarpeelliset tiedot.

Todetessaan, että 19 §:n 1 momentissa tarkoitettua tehtävää hoitava ei täytä terveystilavaatimuksia, asiantuntijalääkärin on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava siitä Liikenteen turvallisuusvirastolle. Jos asiantuntijapsykologi toteaa, että liikenneturvallisuustehtävää hoitavalla ei enää ole 21 §:n 1 momentin mukaisia psykologisia valmiuksia tehtäviensä hoitamiseksi, hänen on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava siitä virastolle. Ilmoituksessa ei saa olla muita tietoja.

Ennen 1 tai 2 momentissa tarkoitettua ilmoituksen tekemistä ilmoituksen kohteena olevalle on kerrottava velvollisuudesta tehdä ilmoitus sekä terveydentilan ja psykologisten valmiuksien vaikutuksesta hänen toimintakykynsä.

Tässä pykälässä tarkoitettua tietoja voidaan antaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

50 §

Huomautus ja varoitus

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa toiminnanharjoittajalle tai muulle tässä laissa tarkoitettulle toimijalle huomautuksen tai varoituksen, jos tämä toimii tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti.

Varoitus voidaan antaa, jos huomautusta ei asiasta ilmenevät seikat kokonaisuudessaan huomioon ottaen voida pitää riittävänä.

Huomautus voidaan antaa suullisesti tai kirjallisesti. Varoitus annetaan kirjallisesti.

51 §

Liikenteen turvallisuusviraston oikeus tehostekeinoihin

Liikenteen turvallisuusvirasto voi määrätä toiminnanharjoittajan tai muun tässä laissa tarkoitettua toimijaa korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä sekä asettaa sille velvoitteen toimia tämän lain tai sen nojalla säädetyn mukaisesti taikka kieltää toimenpiteen, jos asianomainen toimii huomautuksesta tai varoituksesta huolimatta tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti. Virasto voi asettaa uhkasakon, teettämisuhan tai keskeyttämisuhan antamansa määräyksen tai asettamansa kiellon tehosteeksi siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Liikenneturvallisuuskoulutusta antavan oppilaitoksen tämän lain voimaan tullessa voimassa ollut hyväksyntä on sellaisenaan voimassa hyväksynnän voimassaoloajan, kuitenkin enintään 30 päivään kesäkuuta 2013, jonka jälkeen oppilaitoksella on oltava Liikenteen turvallisuusviraston 23 §:n 1 momentin mukaisesti antama hyväksyntä.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 2012

Pääministeri

JYRKI KATAINEN

Liikenneministeri *Merja Kyllönen*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtävistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtävistä annetun lain (1664/2009) 6 §:n 1 momentin 5 kohta, 29 §:n 4 momentti sekä 52 ja 53 §,

muutetaan 2—4 §, 9 §:n 1 momentti, 12 §:n 4 momentti, 13 §:n otsikko ja 4 momentti, 16 §:n 1 momentti, 21 ja 23 §, 24 §:n 1 momentti, 25 ja 27 §, 28 §:n 2 momentti, 29 §:n 3 momentti, 30 §:n 1 momentti, 31 §, 32 §:n 1 ja 2 momentti, 38, 39 ja 41 §, 42 §:n otsikko ja 1 momentin 1 kohta, 44 §, 46 §:n 1 momentti, 47 §:n 2 momentti, 48 §:n 4 momentti ja 49—51 § sekä

lisätään 6 §:ään uusi 5 momentti, 9 §:ään uusi 8 momentti, lakiin uusi 9 a §, 12 §:ään uusi 6 momentti, jolloin nykyinen 6 momentti siirtyy 7 momentiksi, lakiin uusi 12 a, 12 b, 21 a ja 25 a §, 34 §:ään uusi 3 momentti, 42 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, lakiin uusi 47 a ja 47 b § ja 48 §:ään uusi 6 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan *valtion* rataverkolla liikenneturvallisuustehtävissä toimiviin ja tehtäviin hakeutuviin sekä turvalaitteiden asennus- ja huoltotehtävissä sekä turvamiehenä toimiviin.

Lakia ei kuitenkaan sovelleta liikenneturvallisuustehtäviä Suomen ja Venäjän välisessä rautatieyhdyksliikenteessä Suomen valtion raja-alueella ja raja-asemilla hoitavaan toisen valtion rautatieyrityksen henkilöstöön.

Yksityisraiteilla toimiviin tätä lakia sovelletaan siltä osin kuin suoritettava liikenneturvallisuustehtävä yksityisraiteella vaikuttaa välittömästi liikennöintiin valtion rataverkolla.

Lakia ei sovelleta metro-, raitiovaunu- ja pikaraitiotiejärjestelmiin.

Tätä lakia sovelletaan rataverkolla liikenneturvallisuustehtävissä toimiviin ja tehtäviin hakeutuviin tai turvalaitteiden asennus- ja huoltotehtävissä *tai* turvamiehenä toimiviin.

Lakia ei sovelleta:

1) *sellaiseen raiteeseen, jolta ei ole liikennöintiyhteyttä tässä laissa tarkoitettuun rataverkkoon tai jolta ei liikennöidä rataverkolle tai jolle ei liikennöidä rataverkolta,*

2) *sellaiseen yksityisessä omistuksessa olevaan rataverkkoon, jota rataverkon omistaja käyttää yksinomaan omassa tavaraliikenteessään;*

3) *radan osilla, jotka on suljettu muulta rautatieliikenteeltä rautatiejärjestelmän kunnossapitoa, uusimista tai parantamista varten;*

4) *metro- ja raitiovaunuliikenteeseen eikä muuhun kevyen raideliikenteen järjestelmään;*

5) liikenneturvallisuustehtäviä Suomen ja Venäjän välisessä rautatieyhdyksessä Suomen valtion raja-alueella ja rautatieraja-
asemilla hoitavaan Venäjälle sijoittuneen rautatieyrityksen henkilöstöön.

3 §

Määritelmiä

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *rautatiejärjestelmällä* rataverkkoa, *yksityisraiteita* ja niillä käytettävää liikkuvaa kalustoa sekä niiden muodostaman järjestelmän toimintaa ja hallinnointia;

2) *liikenneturvallisuustehtävällä* rautatiejärjestelmässä suoritettavaa tehtävää, joka vaikuttaa välittömästi rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuuteen;

3) *turvamiehellä* henkilöä, joka varoittaa radalla työskenteleviä saapuvasta liikkuvasta kalustosta;

4) *rautatieyrityksellä* yksityisoikeudellista yhtiötä tai muuta yhteisöä, joka Euroopan talousalueella myönnetyn toimiluvan nojalla päätoimenaan harjoittaa rautatieliikennettä ja jolla on hallinnassaan liikenteen harjoittamiseen tarvittavaa liikkuvaa kalustoa; rautatieyrityksenä pidetään myös yksinomaan veto-
voimapalveluja tarjoavia yhteisöjä sekä rautatieyritysten kansainvälistä yhteenliittymää;

5) *museoliikenteellä* museokalustolla *tai sellaiseen rinnastettavalla* kalustolla rataverkolla harjoitettavaa laajuudeltaan vähäistä liikennettä, jota harjoittava yhteisö ei tavoittele toiminnallaan liiketaloudellista voittoa;

6) *yksityisraiteella* muuta kuin valtion omistamaa ja Liikenneviraston hallinnoimaa raidetta, jolla on liityntä valtion rataverkkoon;

7) *toiminnanharjoittajalla* rautatieyritystä, museoliikennettä harjoittavaa yritystä tai yhteisöä, yksityisraiteella toimivaa yritystä tai yhteisöä, radanpitoa harjoittavaa yritystä ja Liikennevirastoa;

8) *liikkuvalla kalustolla* henkilö- ja tavara-
liikenteessä sekä vaihtoyöliikenteessä käytet-

3 §

Määritelmiä

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *rautatiejärjestelmällä* rataverkkoa, *rataverkolla* käytettävää liikkuvaa kalustoa sekä niiden muodostaman järjestelmän toimintaa ja hallinnointia;

2) *rataverkolla* Liikenneviraston hallinnoimaa valtion rataverkkoa ja lain soveltamisalan piiriin kuuluvaa 4 kohdassa tarkoitettua yksityisraidetta;

3) *rataverkon haltijalla* Liikennevirastoa ja tämän lain soveltamisalaan kuuluvan yksityisraiteen haltijaa;

4) *yksityisraiteella* muuta kuin valtion omistamaa ja Liikenneviraston hallinnoimaa raidetta, jolta liikennöidään valtion rataverkolle tai toiselle yksityisraiteelle tai jolle liikennöidään valtion rataverkolta tai toiselta yksityisraiteelta;

5) *rautatieliikenteen harjoittamisella* rautatieyrityksen liikennöintiä, radan kunnossapitoon liittyvää liikennöintiä, museoliikenteen harjoittajan liikennöintiä, muuna kuin päätoimenaan liikennöintiä harjoittavan yrityksen tai yhteisön liikennöintiä ja rataverkon haltijan liikennöintiä rataverkolla;

6) *radan kunnossapitoa harjoittavalla* yrityksellä yritystä, joka tekee rataverkolla radan rakennus- ja kunnossapitotöitä ja harjoittaa siihen liittyvää liikennöintiä rataverkolla;

7) *liikenneturvallisuustehtävällä* rautatiejärjestelmässä suoritettavaa tehtävää, joka vaikuttaa välittömästi rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuuteen;

8) *turvamiehellä* henkilöä, joka varoittaa radalla työskenteleviä saapuvasta liikkuvasta

tävää veturia, henkilöliikenteeseen tarkoitettua moottorijunaa ja rataverkon kunnossapitoon tarkoitettua kiskoilla liikkuvaa kalustoa;

9) *liikkuvan kaluston kuljettajalla* veturinkuljettajaa ja muuta liikkuvan kaluston kuljettajaa, jolla tämän lain perusteella on kyky ja lupa kuljettaa itsenäisesti, vastuullisesti ja turvallisesti liikkuvaa kalustoa rautatieliikenteessä;

10) *veturinkuljettajadirektiivillä* vetureita ja junia rautateillä yhteisössä ajavien veturinkuljettajien hyväksymisestä annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2007/59/EY.

kalustosta;

9) *rautatieyrityksellä julkista tai yksityisoikeudellista yhtiötä tai muuta yhteisöä, joka Euroopan talousalueella myönnetyn toimiluvan nojalla päätoimenaan harjoittaa rautateiden henkilö- tai tavaraliikennettä ja joka on velvollinen huolehtimaan vetopalveluista, sekä yksinomaan vetopalveluja tarjoavaa yritystä;*

10) *museoliikenteellä* museokalustolla rataverkolla harjoitettavaa laajuudeltaan vähäistä liikennöintiä, jota harjoittava yhteisö ei tavoittele toiminnallaan liiketaloudellista voittoa;

11) *toiminnanharjoittajalla* rautatieyritystä, rataverkon haltijaa, museoliikennettä harjoittavaa yritystä tai yhteisöä, *radan kunnossapitoa* harjoittavaa yritystä ja muuna kuin päätoimenaan liikennöivää yritystä tai yhteisöä;

12) *liikkuvalla kalustolla* henkilö- tai tavaraliikenteessä sekä vaihtotyöliikenteessä käytettävää veturia, henkilöliikenteeseen tarkoitettua moottorijunaa ja rataverkon kunnossapitoon tarkoitettua kiskoilla liikkuvaa kalustoa;

13) *liikkuvan kaluston kuljettajalla* veturinkuljettajaa ja muuta liikkuvan kaluston kuljettajaa, jolla tämän lain perusteella on kyky ja lupa kuljettaa itsenäisesti, vastuullisesti ja turvallisesti liikkuvaa kalustoa rautatieliikenteessä;

14) *veturinkuljettajadirektiivillä* vetureita ja junia rautateillä yhteisössä ajavien veturinkuljettajien hyväksymisestä annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2007/59/EY.

4 §

Toiminnanharjoittajan vastuu

Toiminnanharjoittaja vastaa toiminnassaan siitä, että sen palveluksessa tai toiminnassa mukana olevat liikenneturvallisuustehtäviä hoitavat täyttävät tässä laissa säädetyt kelpoisuusvaatimukset.

4 §

Toiminnanharjoittajan vastuu

Toiminnanharjoittaja vastaa toiminnassaan siitä, että sen palveluksessa tai toiminnassa mukana olevat

1) liikenneturvallisuustehtäviä hoitavat täyttävät tässä laissa *tarkoitettut* kelpoisuusvaatimukset; ja

2) *turvamiesten ja turvalaitteiden asennus-*

ja huoltotehtäviä hoitavien terveydentila täyttää tässä laissa säädetty vaatimukset.

6 §

Kelpoisuusvaatimukset

5) on hyvämaineinen siten, että häntä ei ole viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana tuomittu rikoksesta, joka osoittaa hänet sopimattomaksi toimimaan liikenneturvallisuustehtävissä;

(lisätään uusi 5 mom.)

9 §

Lupakirjan pitäminen voimassa

Lupakirja on voimassa kymmenen vuotta, jos sen haltija osallistuu kertauskoulutukseen ja toimii tehtäväkohtaisen pätevyytensä mukaisissa liikenneturvallisuustehtävissä vähintään 100 tuntia kunakin kalenterivuonna.

(lisätään uusi 8 mom.)

6 §

Kelpoisuusvaatimukset

(1 mom. 5 kohta kumotaan)

Suomen ja Ruotsin välisessä rautatieyhdysliikenteessä Suomen valtion raja-alueella ja rautatieraja-asevilla liikenneturvallisuustehtäviä hoitavan Ruotsiin sijoittuneen rautatie liikenteen harjoittajan liikenneturvallisuustehtäviä hoitavan henkilöstön Ruotsissa myönnetty kelpoisuus on voimassa sellaisenaan Suomessa.

9 §

Lupakirjan pitäminen voimassa

Lupakirja on voimassa kymmenen vuotta sen myöntämisestä tai enintään siihen saakka, kunnes lupakirjan haltija täyttää 68 vuotta jos sen haltija osallistuu kertauskoulutukseen ja hoitaa tehtäväkohtaisen pätevyytensä mukaisia 5 §:ssä tarkoitettuja tehtäväkokonaisuuksia yhteensä vähintään 100 tuntia kunakin kalenterivuonna.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa määräyksiä kertauskoulutuksen sisällöstä ja kestosta.

9 a §

Lupakirjan voimassaolon uudistaminen

Jos liikkuvan kaluston kuljettamiseen koulutuksen saaneen lupakirja ei ole voimassa 9 §:ssä säädetyn vuoksi, hänen on suoritettava hyväksytysti kertauskoulutuksen lisäksi käytännön osaamista osoittava koe liikkuvan kaluston kuljettajan kelpoisuuden uudistamiseksi.

12 §

Lisätodistus

Lisätodistus kuuluu sen myöntäneelle toiminnanharjoittajalle, ja se on voimassa toistaiseksi, jos liikkuvan kaluston kuljettajan palvelussuhde ei ole päättynyt. Toiminnanharjoittajan on annettava kuljettajalle lisätodistuksen oikeaksi todistettu jäljennös.

(lisätään uusi 6 mom.)

12 §

Lisätodistus

Lisätodistus kuuluu sen myöntäneelle toiminnanharjoittajalle. Se on voimassa toistaiseksi siihen saakka, kun lisätodistuksen haltija täyttää 68 vuotta, jos hänen palvelussuhteensa ei ole päättynyt ja hän on ylläpitänyt pätevyyttään 12 a §:ssä tarkoitetulla tavalla. Toiminnanharjoittajan on annettava kuljettajalle lisätodistuksen oikeaksi todistettu jäljennös.

Toiminnanharjoittajan päätökseen, jolla hakemus lisätodistuksen saamiseksi on hylätty tai lisätodistus on peruutettu, voidaan hakea oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta siten kuin hallintolain (434/2003) 7 a luvussa säädetään.

12 a §

Lisätodistuksen pitäminen voimassa ja kertauskoulutus

Toiminnanharjoittajalla on oltava käytössä turvallisuusjohtamisjärjestelmässä kuvattava koulutusmenettely, jolla varmistetaan liikkuvan kaluston kuljettajien pätevyyden ylläpitäminen. Lisäksi toiminnanharjoittajan on järjestettävä lisätodistuksen saaneelle kuljettajalle lisätodistuksen voimassa pitämiseksi 12 §:n 3 momentin mukaisia kokeita tai ohjattava kuljettaja 2 momentissa tarkoitetun muun kokeita järjestävän toimijan koetilaisuuksiin.

Kokeita voi järjestää toiminnanharjoittajan lisäksi 23 §:ssä tarkoitettu oppilaitos ja Liikenteen turvallisuusviraston tehtävään hyväksymä rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuuteen perehtynyt henkilö. Toiminnanharjoittaja voi tehdä yhteistyötä 23 §:ssä tarkoitettujen oppilaitosten kanssa 1 momentissa tarkoitetun koulutusmenettelyn järjestämisessä.

Kuljettajan on lisätodistuksen voimassa pitämiseksi suoritettava hyväksytysti 12 §:n 3

momentin mukainen koe:

1) kuljettajan kulloiseenkin toimenkuvaan kuuluvan lisätodistuksessa määritellyn liikkuvan kaluston kuljettamisen tuntemusta koskeva koe vähintään joka kolmas vuosi;

2) kuljettajan kulloiseenkin toimenkuvaan liittyvän lisätodistuksessa määritellyn rata-verkon tuntemusta koskeva koe vähintään joka kolmas vuosi ja aina, kun kuljettaja on ollut poissa lisätodistuksessa tarkoitetuista tehtävistä vähintään vuoden ajan;

3) kuljettajan kulloiseenkin toimenkuvaan liittyviltä osin toiminnanharjoittajan turvallisuusjohtamisjärjestelmän tuntemusta koskeva koe vähintään joka kolmas vuosi.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettu koulutusmenettelystä ja 3 momentissa tarkoitetuista kokeista.

12 b §

Lisätodistuksen voimassaolon uudistaminen

Jos henkilöllä on lupakirja liikkuvan kaluston kuljettamiseen, mutta hänen lisätodistuksensa ei ole voimassa 12 a §:n 3 momentissa säädetyn vuoksi, hänen on suoritettava hyväksytysti 12 a §:ssä tarkoitettut kokeet voidakseen jälleen toimia liikkuvan kaluston kuljettajan tehtävässä.

13 §

Lisätodistuksen peruuttaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto voi kieltää liikkuvan kaluston kuljettajaa toimimasta alueellaan, jos kuljettaja aiheuttaa vakavan uhan rautatiejärjestelmän turvallisuudelle.

13 §

Lisätodistuksen peruuttaminen ja liikkuvan kaluston kuljettamisen kieltäminen

Liikenteen turvallisuusvirasto voi kieltää liikkuvan kaluston kuljettajaa toimimasta rautaverkolla, jos kuljettaja aiheuttaa vakavan uhan rautatiejärjestelmän turvallisuudelle.

16 §

Kelpoisuuskirjan pitäminen voimassa

Kelpoisuuskirja on voimassa toistaiseksi,

16 §

Kelpoisuuskirjan pitäminen voimassa

Kelpoisuuskirja on voimassa toistaiseksi

jos sen haltija osallistuu kertauskoulutukseen ja toimii tehtäväkohtaisen pätevyytensä mukaisissa liikenneturvallisuustehtävissä vähintään 100 tuntia kunakin kalenterivuonna.

siihen saakka, kun kelpoisuuskirjan haltija täyttää 68 vuotta, jos sen haltija osallistuu kertauskoulutukseen ja hoitaa tehtäväkohtaisen pätevyytensä mukaisia 5 §:ssä tarkoitettuja tehtäväkokonaisuuksia yhteensä vähintään 100 tuntia kunakin kalenterivuonna.

21 §

Psykologinen soveltuvuus

Toiminnanharjoittajan on varmistettava, että 32 §:n 1 momentissa tarkoitettu psykologi tekee liikenneturvallisuustehtävässä aloittavalle psykologisen henkilöarvioinnin varmistukseen, että tällä on riittävät psykologiset valmiudet ja soveltuvuus tehtävään. Ratatyön liikenneturvallisuudesta vastaavalle ei tarvitse tehdä edellä tarkoitettua arviointia.

Psykologinen henkilöarviointi on tehtävä aina myös, jos 31 §:n 1 momentissa tarkoitettun työterveyshuollon ammattihenkilön arviointiperusteella on syytä epäillä, että liikenneturvallisuus vaarantuu, koska liikenneturvallisuustehtävässä toimivalla ei enää ole psykologisia valmiuksia tehtäviensä hoitamiseksi.

Psykologi antaa psykologisen henkilöarvioinnin tulosten perusteella kirjallisen lausunnon arvioitun psykologisesta soveltuvuudesta liikenneturvallisuustehtäviin.

Säännökset psykologisen henkilöarvioinnin tekemisestä sekä liikenneturvallisuustehtävää hoitavan henkilön psykologisten ominaisuuksien ja soveltuvuuden arvioimisesta annetaan Liikenteen turvallisuusviraston määräyksellä.

21 §

Psykologinen soveltuvuus

Liikenneturvallisuustehtävää saa hoitaa vain henkilö, jolla on tehtävän turvallisuudessa vaadittavat psykologiset valmiudet ja soveltuvuus tehtävän hoitamiseen. Henkilön on oltava psykologisilta ominaisuuksiltaan, käyttäytymiseltään ja persoonallisuudeltaan soveltuva hoitamaansa liikenneturvallisuustehtävään. Henkilö, jolla on todettu toiminnallisessa soveltuvuudessa tai muissa psykologisissa ominaisuuksissa sellaisia ammattiin liittyviä psykologisia puutteita, jotka saattavat haitata tehtävän turvallista hoitamista, ei saa hoitaa liikenneturvallisuustehtävää.

Toiminnanharjoittajan on varmistettava, että 32 §:n 1 momentissa tarkoitettu psykologi tekee liikenneturvallisuustehtävässä aloittavalle psykologisen henkilöarvioinnin sen varmistamiseksi, että tällä on riittävät psykologiset valmiudet ja soveltuvuus tehtävään. Arviointia ei kuitenkaan tehdä ratatyön liikenneturvallisuudesta vastaavalle.

Psykologinen henkilöarviointi on tehtävä aina myös, jos 31 §:n 1 momentissa tarkoitettun työterveyshuollon ammattihenkilön arviointiperusteella on syytä epäillä, että liikenneturvallisuus vaarantuu, koska liikenneturvallisuustehtävässä toimivalla ei enää ole psykologisia valmiuksia tehtäviensä hoitamiseksi.

Psykologi antaa psykologisen henkilöarvioinnin perusteella kirjallisen lausunnon henkilön psykologisesta soveltuvuudesta liikenneturvallisuustehtävään.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset liikenneturvallisuustehtävää hoitavalta vaadittavista psykologisista ominaisuuksista ja soveltuvuudesta sekä psykologisen henkilöarvioinnin tekemisestä. Lisäksi virasto antaa määräykset henkilöarvi-

oinnin uusimisesta tarvittaessa.

21 a §

Psykologin perehdyttäminen

Toiminnanharjoittajan on huolehdittava psykologin perehdyttämisestä liikenneturvallisuustehtäviin, näiden tehtävien työympäristöön sekä siinä oleviin liikenneturvallisuuksiriskeihin.

23 §

Oppilaitokset

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy hakemuksesta toistaiseksi tai määräajaksi tässä laissa tarkoitetun koulutuksen järjestäjäksi oppilaitoksen, jonka henkilöstöllä on koulutustehtävässä tarvittava rautatiejärjestelmän hyvä ammatillinen osaaminen. Oppilaitoksen hyväksyminen voidaan rajoittaa koskemaan yhden tai useamman koulutusohjelman mukaista koulutusta.

Jos oppilaitoksen järjestämän koulutuksen laajuus muuttuu oleellisesti, sen on pyydetävä Liikenteen turvallisuusvirastolta uutta hyväksyntää. Liikenteen turvallisuusvirasto voi myös tarkistaa oppilaitoksen hyväksynnän, jos liikenneturvallisuustehtäviä koskevia kelpoisuusvaatimuksia muutetaan olennaisesti.

23 §

Oppilaitokset

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy hakemuksesta *enintään viideksi vuodeksi 25 §:n 1 momentissa tarkoitettua koulutusta järjestävät oppilaitokset. Hyväksymisen edellytyksenä on, että oppilaitoksen henkilöstöllä on koulutustehtävässä tarvittava rautatiejärjestelmän hyvä ammatillinen osaaminen. Oppilaitos voidaan hyväksyä antamaan yhden tai useamman koulutusohjelman mukaista koulutusta. Jos oppilaitos kuuluu toiminnanharjoittajan organisaatioon, toiminnanharjoittaja vastaa, että oppilaitos täyttää laissa säädetyt vaatimukset.*

Jos oppilaitoksen *antaman* koulutuksen laajuus muuttuu oleellisesti, sen on pyydetävä Liikenteen turvallisuusvirastolta uutta hyväksyntää. Liikenteen turvallisuusvirasto voi tarkistaa oppilaitoksen hyväksynnän, jos liikenneturvallisuustehtäviä *hoitavien* kelpoisuusvaatimuksia *tai oppilaitoksen hyväksymiselle säädettyjä vaatimuksia* muutetaan olennaisesti.

Oppilaitoksen on annettava koulutusohjelman mukaista koulutusta tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla kaikille liikenneturvallisuustehtäviä hoitaville ja näihin tehtäviin hakeutuville. Jos oppilaitos kuuluu toiminnanharjoittajan organisaatioon, sen tarjoamaan koulutukseen on päästävä samoin edellytyksin siitä riippumatta, kouluttaako oppilaitos toiminnanharjoittajan omaa henkilöstöä vai muita koulutusta tarvitsevia henkilöitä. Oppilaitoksen on huolehdittava siitä,

Hyväksytyjen oppilaitosten luetteloinnista, oppilaitosten hyväksymisen rajaamisesta ja muista teknisistä yksityiskohdista voidaan tarvittaessa säätää valtioneuvoston asetuksella.

24 §

Opetushenkilöstö ja opetusvälineet

Oppilaitoksen hyväksymisen edellytyksenä on, että sillä on toiminnan laajuuteen nähden riittävä opetushenkilöstö sekä asianmukaiset opetusvälineet ja toimitilat sekä opetuksesta vastaava henkilö, joka ohjaa, valvoo ja kehittää koulutusta ja toimii muutoinkin tosiasiallisesti tehtävässä.

että sillä on käytettävissään koulutuksen järjestämistä varten tarvittava opetushenkilöstö ja muut toimintaedellytykset.

Hyväksytyjen oppilaitosten luetteloinnista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella. Tarkemmat säännökset oppilaitokselle asetettavista vaatimuksista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

24 §

Opetushenkilöstö ja opetusvälineet

Sen lisäksi, mitä 23 §:n 1 momentissa säädetään, oppilaitoksen hyväksymisen edellytyksenä on, että sillä on toiminnan laajuuteen nähden riittävä opetushenkilöstö sekä asianmukaiset opetusvälineet ja toimitilat sekä opetuksesta vastaava henkilö, joka vastaa, ohjaa, valvoo ja kehittää koulutusta ja toimii muutoinkin tosiasiallisesti tehtävässä.

25 §

Koulutusohjelmien hyväksyminen

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy oppilaitoksen hakemuksesta liikenneturvallisuustehtävien tehtäväkohtaiset koulutusohjelmat. Koulutusohjelmaan on sisällyttävä opetusta ainakin rautatiejärjestelmän perustiedoista, tehtävissä sovellettavista säännöksistä ja määräyksistä sekä työnopastusta koulutusohjelman mukaisissa tehtävissä.

25 §

Koulutusohjelmat ja koulutuksen järjestäminen

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy oppilaitoksen hakemuksesta liikenneturvallisuustehtävien tehtäväkohtaiset koulutusohjelmat. Koulutusohjelmaan on sisällytettävä opetusta ainakin rautatiejärjestelmän perustiedoista, tehtävissä sovellettavista säännöksistä ja määräyksistä sekä työnopastusta koulutusohjelman mukaisissa tehtävissä. *Oppilaitos vastaa, että koulutus annetaan koulutusohjelman mukaisesti ja että se on asianmukaista.*

Työnopastuksesta voi kuljettajakoulutusta järjestettäessä huolehtia myös rautatieliikenteen harjoittaja, jos oppilaitoksella ei ole tarvittavia toimintaedellytyksiä antaa työnopastusta liikkuvan kaluston kuljettamiseen. Oppilaitos kuitenkin vastaa työnopastuksen sisällöstä ja siitä, että työnopastus järjestetään koulutusohjelman mukaisesti.

Havaittuaan puutteellisuuksia hyväksymässään koulutusohjelmassa Liikenteen turvallisuusviraston on varattava oppilaitokselle ti-

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä koulutusohjelmien sisällöstä ja koulutusmenetelmistä.

Jos Liikenteen turvallisuusvirasto havaitsee olennaisia puutteellisuuksia hyväksymässään koulutusohjelmassa, virasto voi peruuttaa hyväksynnän.

laisuus korjata puutteellisuus kohtuullisessa määräajassa, joka ei saa olla kahta kuukautta lyhyempi. Jos puutteellisuus on olennainen, eikä sitä ole määräajassa korjattu, virasto voi peruuttaa koulutusohjelman hyväksynnän.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä koulutusohjelmien sisällöstä ja koulutusmenetelmistä.

25 a §

Rautatieyrityksen määrääminen antamaan työnopastusta

Liikenteen turvallisuusvirasto voi määrätä rautatieyrityksen tarjoamaan työnopastusta liikkuvan kaluston kuljettamiseen muille rautatieliikenteen harjoittajille ja sellaisille yhtiöille tai muille yhteisöille, joiden tarkoituksena on aloittaa rautatieliikenteen harjoittaminen, jos työnopastukselle ei ole muutoin toteuttamiskelpoisia vaihtoehtoja. Velvollisuus tarjota työnopastusta voidaan määrätä, jos rautatieyritys harjoittaa vastaavanlaista liikennöintiä kuin työnopastusta pyytävä rautatieliikenteen harjoittaja harjoittaa tai sitä pyytävä yhtiö tai muu yhteisö aikoo harjoittaa.

Määrätessään rautatieyrityksen tarjoamaan työnopastusta viraston on otettava huomioon, että rautatieyrityksellä on riittävät toimintaedellytykset tehtävää varten ja ettei työnopastus kohtuuttomasti rajoita rautatieyrityksen omaa työnopastusta.

Työnopastusta tarjoava rautatieyritys päättää työnopastuksen käytännön järjestelyistä yhdessä oppilaitoksen kanssa. Sille on suoritettava työnopastuksesta kohtuullinen korvaus ottaen huomioon opastuksesta aiheutuneet kustannukset ja kohtuullinen tuotto. Korvauksesta vastaa työnopastusta pyytävä rautatieliikenteen harjoittaja tai muu yhtiö tai yhteisö. Korvauksen on oltava tasapuolinen kaikille tässä momentissa tarkoitetuille työnopastusta saaville yhtiöille ja muille yhteisöille. Työnopastusta tarjoava rautatieyritys

27 §

Liikkuvan kaluston kuljettajan tutkinnon vastaanottajan hyväksyminen

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy hakemuksesta liikkuvan kaluston kuljettajan lupakirjaan oikeuttavan tutkinnon vastaanottajat. Hyväksymisen edellytyksenä on, että hakija on perehtynyt erityisesti vastaanottamansa tutkinnon aihepiiriin ja hänellä on riittävää käytännön kokemusta siitä.

Toiminnanharjoittaja hyväksyy liikkuvan kaluston kuljettajan lisätodistukseen oikeuttavan tutkinnon vastaanottamista varten tutkinnon vastaanottajan, jos hakija on perehtynyt erityisesti vastaanottamansa tutkinnon aihepiiriin ja hänellä on riittävää käytännön kokemusta siitä.

Tutkintojen vastaanottajat hyväksytään enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa määräyksiä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuilta tutkinnon vastaanottajilta edellytettävistä tiedoista, taidoista, alan tuntemuksesta ja pätevyyden ylläpitämisestä sekä tutkinnon vastaanotto-oikeuden voimassaolosta.

28 §

Kertauskouluttajan hyväksyminen

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa määräyksiä kertauskouluttajalta edellytettävistä tiedoista, taidoista ja alan tuntemuksesta sekä pätevyyden ylläpitämisestä.

29 §

Hyväksynnän peruuttaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto voi peruuttaa toistaiseksi tai määräajaksi 27 §:n 1 ja 2 mo-

27 §

voi vaatia palvelua pyytävältä rautatieliikenteen harjoittajalta tai muulta yhtiöltä tai yhteisöltä ennakkomaksun työnopastuksesta tai vakuuden maksun suorittamisesta.

Liikkuvan kaluston kuljettajan tutkinnon vastaanottajan hyväksyminen

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy hakemuksesta liikkuvan kaluston kuljettajan lupakirjaan ja lisätodistukseen oikeuttavan tutkinnon vastaanottajat. Hyväksymisen edellytyksenä on, että hakija on perehtynyt erityisesti vastaanottamansa tutkinnon aihepiiriin ja hänellä on riittävää käytännön kokemusta siitä.

Tutkintojen vastaanottajat hyväksytään enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. *Tutkinnon vastaanottajan on toteutettava tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla liikkuvan kaluston kuljettajan koulutukseen liittyvät lupakirjaan ja lisätodistukseen oikeuttavat tutkinnot. Tutkinnon vastaanottajan on hyväksymisen yhteydessä annettava tätä koskeva vakuutus.*

Tutkinnon vastaanottajilta edellytettävistä tiedoista, taidoista, alan tuntemuksesta ja pätevyyden ylläpitämisestä sekä tutkinnon vastaanottajien luetteloinnista ja vastaanotto-oikeuden voimassaolosta voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

28 §

Kertauskouluttajan hyväksyminen

Kertauskouluttajalta edellytettävistä tiedoista, taidoista ja alan tuntemuksesta sekä pätevyyden ylläpitämisestä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

29 §

Hyväksynnän peruuttaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto voi peruuttaa toistaiseksi tai määräajaksi 27 §:n

mentissa tarkoitettujen tutkintojen vastaanottajan hyväksynnän, jos tutkinnon vastaanottaja ei enää täytä hyväksynnän saamisen edellytyksiä taikka toimii vakavasti vastoin hänelle hyväksymispäätöksessä asetettuja ehtoja tai säädettyjä tai määrättyjä velvollisuuksia ja tutkinnon vastaanottaja ei ole kehotuksesta huolimatta korjannut menettelyään. Ennen hyväksynnän peruuttamista Liikenteen turvallisuusviraston on kuultava tutkinnon vastaanottajaa sekä toiminnanharjoittajaa.

Toiminnanharjoittaja voi peruuttaa toistaiseksi tai määräajaksi 27 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tutkinnon vastaanottajan hyväksynnän, jos tutkinnon vastaanottaja ei enää täytä hyväksynnän saamisen edellytyksiä taikka toimii vakavasti vastoin hänelle hyväksymispäätöksessä asetettuja ehtoja tai säädettyjä tai määrättyjä velvollisuuksia ja tutkinnon vastaanottaja ei ole kehotuksesta huolimatta korjannut menettelyään. Ennen hyväksynnän peruuttamista toiminnanharjoittajan on kuultava tutkinnon vastaanottajaa.

30 §

Rautatiealan asiantuntijalääkäri

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy hakemuksesta enintään viiden vuoden määräajaksi edellä 19 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavien henkilöiden terveydentilan ja liikennekelpoisuuden arviointia varten asiantuntijalääkäriin. Lääkäriltä vaaditaan, että:

- 1) hän on perehtynyt liikennelääketieteen;
- 2) hän tuntee rautateiden liikenneturvallisuustehtävissä toimiville asetetut terveydentilaa koskevat vaatimukset hyvin;
- 3) hänellä on käytännön kokemusta alan työpaikkaselvitysten tekemisestä; ja
- 4) hänellä on todistus säännöllisestä osallistumisesta Liikenteen turvallisuusviraston järjestämään täydennyskoulutukseen.

1 momentissa tarkoitettujen tutkintojen vastaanottajan hyväksynnän, jos tutkinnon vastaanottaja ei enää täytä *hyväksymisen* edellytyksiä taikka toimii vakavasti vastoin hänelle asetettuja ehtoja tai säädettyjä tai määrättyjä velvollisuuksia *eikä* tutkinnon vastaanottaja ole kehotuksesta huolimatta korjannut menettelyään. Ennen hyväksynnän peruuttamista Liikenteen turvallisuusviraston on kuultava tutkinnon vastaanottajaa.

(4 mom. kumotaan)

30 §

Rautatiealan asiantuntijalääkäri

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy hakemuksesta enintään *viideksi* vuodeksi edellä 19 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavien henkilöiden terveydentilan ja liikennekelpoisuuden arviointia varten asiantuntijalääkäriin. Lääkäriltä vaaditaan, että:

- 1) *hän on terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) mukaisesti laillistettu ammattihenkilö;*
- 2) hän on perehtynyt liikennelääketieteen;
- 3) hän tuntee rautateiden liikenneturvallisuustehtävissä toimiville asetetut terveydentilaa koskevat vaatimukset hyvin;
- 4) hänellä on käytännön kokemusta alan työpaikkaselvitysten tekemisestä; ja
- 5) hänellä on todistus säännöllisestä osallistumisesta Liikenteen turvallisuusviraston järjestämään täydennyskoulutukseen.

31 §

Rautatieliikenteen työterveyshuollon ammattihenkilö

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy hakemuksesta enintään viiden vuoden määräajaksi edellä 19 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavien henkilöiden terveystarkastusten tekemistä varten työterveyshuollossa tarkoitettun työterveyshuollon ammattihenkilön. Ammattihenkilöltä vaaditaan, että:

- 1) hän tuntee rautateiden liikenneturvallisuustehtävissä toimiville asetetut terveydentilaa koskevat vaatimukset riittävän hyvin;
- 2) hänellä on käytännön kokemusta alan työpaikkaselvitysten tekemisestä;
- 3) rautatiealan asiantuntijalääkäri on käytännössä perehdyttänyt hänet terveystarkastusten tekemiseen; ja
- 4) hänellä on todistus osallistumisesta Liikenteen turvallisuusviraston järjestämään täydennyskoulutukseen.

Liikenteen turvallisuusviraston antama hyväksyntä pysyy voimassa edellyttäen, että työterveyshuollon ammattihenkilö säännöllisesti osallistuu täydennyskoulutukseen.

Työterveyshuollon ammattihenkilöltä vaadittavasta pätevydestä sekä täydennyskoulutuksen kestosta ja sisällöstä sekä siitä, kuinka usein hänen on osallistuttava täydennyskoulutukseen, säädetään valtioneuvoston asetuksella.

32 §

Rautatieliikenteen asiantuntijapsykologi

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy hakemuksesta enintään viiden vuoden määräajaksi rautatieliikenteen asiantuntijapsykologin, jolla on oikeus tehdä liikenneturvallisuustehtävissä toimivien psykologinen henkilöarviointi.

Rautatieliikenteen asiantuntijapsykologilta edellytetään, että:

- 1) hänellä on hyvä työ- ja organisaatiopsykologian ja psykologisen henkilöarvioinnin tuntemus;

31 §

Rautatieliikenteen työterveyshuollon ammattihenkilö

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy hakemuksesta enintään viideksi vuodeksi työterveyshuollossa tarkoitettun työterveyshuollon ammattihenkilön. 19 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavien henkilöiden terveystarkastusten tekemistä varten ammattihenkilöltä vaaditaan, että:

- 1) hän on terveydenhuollon ammattihenkilöstä annetun lain mukaisesti laillistettu ammattihenkilö;
- 2) hän tuntee rautateiden liikenneturvallisuustehtävissä toimiville asetetut terveydentilaa koskevat vaatimukset riittävän hyvin;
- 3) hänellä on käytännön kokemusta alan työpaikkaselvitysten tekemisestä; ja
- 4) hänellä on todistus osallistumisesta Liikenteen turvallisuusviraston järjestämään täydennyskoulutukseen.

Liikenteen turvallisuusviraston antama hyväksyntä pysyy voimassa edellyttäen, että työterveyshuollon ammattihenkilö osallistuu säännöllisesti täydennyskoulutukseen.

Työterveyshuollon ammattihenkilöltä vaadittavasta pätevydestä säädetään *tarkemmin* valtioneuvoston asetuksella. Työterveyshuollon ammattihenkilön täydennyskoulutuksen kestosta ja sisällöstä sekä siitä, kuinka usein hänen on osallistuttava täydennyskoulutukseen, säädetään valtioneuvoston asetuksella.

32 §

Rautatieliikenteen asiantuntijapsykologi

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy hakemuksesta enintään viideksi vuodeksi rautatieliikenteen asiantuntijapsykologin, jolla on oikeus tehdä liikenneturvallisuustehtävissä toimivien psykologinen henkilöarviointi.

Rautatieliikenteen asiantuntijapsykologilta vaaditaan, että:

- 1) hän on terveydenhuollon ammattihenkilöstä annetun lain mukaisesti laillistettu ammattihenkilö;
- 2) hänellä on hyvä työ- ja organisaatiopsy-

2) hän on perehtynyt liikenneturvallisuus-tehtävissä toimivilta vaadittavien psykologisten ominaisuuksien arviointiin;

3) hänellä on käytännön kokemusta psykologisten ominaisuuksien arvioinnista; ja

4) hänellä on todistus osallistumisesta Liikenteen turvallisuusviraston järjestämään täydennyskoulutukseen.

kologian ja psykologisen henkilöarvioinnin tuntemus;

3) hän on perehtynyt liikenneturvallisuus-tehtävissä toimivilta vaadittavien psykologisten ominaisuuksien arviointiin;

4) hänellä on käytännön kokemusta psykologisten ominaisuuksien arvioinnista; ja

5) hänellä on todistus osallistumisesta Liikenteen turvallisuusviraston järjestämään täydennyskoulutukseen.

34 §

Erivapauden myöntäminen

(lisätään uusi 3 mom.)

38 §

Rekisteröidyt

Kelpoisuusrekisteriin saa tallentaa tietoja:

1) henkilöstä, joka on hakenut Liikenteen turvallisuusvirastolta lupakirjaa liikkuvan kaluston kuljettamiseen tai kelpoisuuskirjaa muussa rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtävässä toimimiseen;

2) henkilöstä, joka on hakenut Liikenteen

34 §

Erivapauden myöntäminen

Erivapaus terveydentilaa koskevista vaatimuksista lakkaa, jos:

1) rautatiealan asiantuntijalääkäri toteaa 20 §:n 3 momentin nojalla antamassaan lausunnossa, että tehtävää hoitavan terveydentilassa erivapauden perusteena ollut puute on poistunut;

2) rautatiealan asiantuntijalääkäri toteaa 20 §:n 3 momentin nojalla antamassaan lausunnossa, että tehtävää hoitava henkilö ei enää kykene terveydentilansa vuoksi hoitamaan I momentissa tarkoitettuja tehtäviä;

3) Liikenteen turvallisuusvirastolle tehdyn ilmoituksen mukaan henkilö ei erivapauden saatuaan ole enää vuoteen työskennellyt I momentissa tarkoitetuissa tehtävissä;

4) Liikenteen turvallisuusvirastolle tehdyn ilmoituksen mukaan henkilö ei enää toimi siinä toimintaympäristössä 19 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tehtävissä, joihin erivapaus on myönnetty.

38 §

Rekisteröidyt

Kelpoisuusrekisteriin saa tallentaa tietoja:

1) henkilöstä, joka on hakenut Liikenteen turvallisuusvirastolta lupakirjaa liikkuvan kaluston kuljettamiseen tai kelpoisuuskirjaa muussa rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtävässä toimimiseen;

2) henkilöstä, joka on hakenut Liikenteen

turvallisuusvirastolta 34 §:n mukaista erivapautta;

3) edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetusta henkilöstä, joka on syyllistynyt 52–54 §:ssä tarkoitettuihin rikoksiin; ja

4) edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetusta henkilöstä, johon liittyen on käynnissä 3 kohdassa tarkoitettua tekoa koskeva esitutkinta, syyteharkinta tai oikeudenkäynti.

turvallisuusvirastolta 34 §:n mukaista erivapautta;

3) lupakirjan tai kelpoisuuskirjan haltijasta, jonka rautatiealan asiantuntijalääkäri on 20 §:n 3 momentin nojalla antamassaan lausunnossa todennut terveydentilaltaan sopimattomaksi liikenneturvallisuuksitehtäviin;

4) lupakirjan tai kelpoisuuskirjan haltijasta, jonka rautatieliikenteen asiantuntijapsykologi on 21 §:n 4 momentin nojalla antamassaan lausunnossa todennut psykologisilta valmiuksiltaan soveltumattomaksi liikenneturvallisuuksitehtäviin;

5) lupakirjan tai kelpoisuuskirjan hakijasta ja haltijasta, joka on syyllistynyt 41 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin rikoksiin;

6) edellä 5 kohdassa tarkoitetusta henkilöstä, johon liittyen on käynnissä 41 §:n 1 momentissa tarkoitettua tekoa koskeva esitutkinta, syyteharkinta tai oikeudenkäynti.

39 §

Kelpoisuusrekisteriin tallennettavat tiedot

Liikenteen turvallisuusvirastolla on luvan myöntämisen, uusimisen ja peruuttamisen edellytysten arvioimiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada rikosrekisteristä, sakkorekisteristä, oikeushallinnon tietojärjestelmistä syyteharkinnassa olevista rikosasioista sekä esitutkintaviranomaisilta luvan hakijasta tai haltijasta tieto rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuuden vaarantamisesta, huumaavan aineen käyttämisestä rautatieliikenteessä, rautatierikkomuksesta, tämän lain 53 §:ssä tarkoitetuista rikoksista sekä niitä koskevasta käynnissä olevasta esitutkinnasta, syyteharkinnasta tai oikeudenkäynnistä samoin kuin mainituista teoista tuomituista rangaistuksista ja muista seuraamuksista. Tiedot voidaan toimittaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisessä muodossa. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietojen vastaanottajan on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

Kelpoisuusrekisteriin merkitään tarpeelliset tiedot liikenneturvallisuuksitehtävissä toimiville henkilöille myönnettyistä lupakirjoista ja li-

39 §

Kelpoisuusrekisteriin tallennettavat tiedot

Kelpoisuusrekisteriin merkitään tarpeelliset tiedot liikenneturvallisuuksitehtävissä toimiville myönnettyistä lupakirjoista ja lisätodistuksista sekä kelpoisuuskirjoista. Kelpoisuusrekisteriin merkitään tarpeelliset tiedot myös 34 §:n mukaisista erivapauksista sekä rautatiealan asiantuntijalääkäriin 20 §:n 3 momentin ja rautatieliikenteen asiantuntijapsykologin 21 §:n 4 momentin nojalla antamista lausunnoista. Kelpoisuusrekisteriin saa tallentaa 38 §:ssä tarkoitettua henkilöstä nimen, henkilötunnuksen sekä muut yksilöintitiedot ja yhteystiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen tietojen lisäksi kelpoisuusrekisteriin saa tallentaa rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeelliset veturinkuljettajadirektiivissä ja rautatiejärjestelmän yhteentoimivuudesta yhteisössä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin nojalla 2008/57/EY annetuissa yhteentoimivuuden teknisissä eritelmissä tarkemmin määritellyt tiedot sekä muut rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeelliset tiedot. Kelpoisuusrekisteriin saa tallentaa myös tarpeelliset 41 §:n 2 momentissa tarkoi-

sätodistuksista sekä kelpoisuuskirjoista. Kelpoisuusrekisteriin saa tallentaa 38 §:ssä tarkoitettua henkilöstä nimen, henkilötunnuksen ja muut yksilöinti- sekä yhteystiedot.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen tietojen lisäksi kelpoisuusrekisteriin saa tallentaa rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeelliset veturinkuljettajadirektiivissä ja yhteentoimivuuden teknisissä eritelmissä tarkemmin määritellyt tiedot sekä muut rekisterin käyttö-tarkoituksen kannalta tarpeelliset tiedot.

Lupaa koskevaa päätöksentekoa ja valvontaa varten rekisteriin saa lisäksi tallentaa seuraavat arkaluonteiset tiedot:

1) terveystarkastuksia, psykologista soveltuvuutta ja terveydentilaa koskevat tarpeelliset tiedot; ja

2) rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuuden vaarantamista, huumaavan aineen käyttämistä rautatieliikenteessä, rautatierikkomusta, törkeää liikenneturvallisuuden vaarantamista, tämän lain 53 §:ssä tarkoitettuja rikoksia ja niitä koskevaa esitutkintaa, syyteharkintaa tai oikeudenkäyntiä koskevat tiedot sekä rikoksista ja rikkomuksista tuomittuja rangaistuksia ja muita seuraamuksia koskevat tiedot.

Kelpoisuusrekisteriin tallennettavista edellä tässä pykälässä tarkoitetuista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

41 §

Velvollisuus antaa tietoja

Oppilaitoksen, kertauskouluttajan, 30 §:ssä tarkoitettun asiantuntijalääkärin ja 32 §:ssä tarkoitettun psykologin on salassapitosäännösten estämättä annettava kelpoisuusrekisteriä varten tarpeelliset tiedot, kun henkilö on suorittanut hyväksytysti kertauskoulutuksen tai kun hänelle on tehty psykologinen henkilöarviointi, määräaikainen terveystarkastus tai muu hänen terveydentilansa vaatima terveystarkastus. Tässä tarkoitettut tiedot voi antaa myös toiminnanharjoittaja.

Toiminnanharjoittajan on salassapitosäännösten estämättä annettava kelpoisuusrekisteriä varten palveluksessaan tai toiminnassaan mukana olevien liikenneturvallisuustehtäviä

tetut lupakirjan ja kelpoisuuskirjan valmistamiseen ja toimittamiseen liittyvät tiedot.

Lupaa koskevaa päätöksentekoa ja valvontaa varten rekisteriin saa lisäksi tallentaa seuraavat arkaluonteiset tiedot:

1) terveystarkastuksia, psykologista soveltuvuutta ja terveydentilaa koskevat tarpeelliset tiedot; ja

2) 54 §:ssä ja rikoslain (39/1889) 23 luvun 1–8 ja 10 §:ssä tarkoitettuja rikoksia ja niitä koskevaa esitutkintaa, syyteharkintaa ja oikeudenkäyntiä koskevat tiedot, jos teolla on vaikutusta lupakirjan tai kelpoisuuskirjan myöntämiseen, uusimiseen tai peruuttamiseen, sekä rikoksista tuomittuja rangaistuksia ja muita seuraamuksia koskevat tiedot.

Kelpoisuusrekisteriin tallennettavista edellä tässä pykälässä tarkoitetuista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

41 §

Rekisterinpitäjän oikeus saada tietoja

Liikenteen turvallisuusvirastolla on lupakirjan tai kelpoisuuskirjan myöntämisen, uusimisen ja peruuttamisen edellytysten arvioimiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada rikosrekisteristä, sakkorekisteristä, oikeushallinnon tietojärjestelmistä syyteharkinnassa olevista rikosasioista sekä esitutkintaviranomaisilta luvan hakijaa tai haltijaa koskeva tieto 54 §:ssä tarkoitettua rikoksesta ja rikoslain 23 luvun 1–8 ja 10 §:ssä tarkoitetuista rikoksista sekä niitä koskevasta käynnissä olevasta esitutkinnasta, syyteharkinnasta tai oikeudenkäynnistä samoin kuin mainituista teoista tuomituista rangaistuksista ja muista seuraamuksista.

hoitavien henkilöiden tunnistetiedot ja niissä tapahtuneet muutokset sekä tarpeelliset tiedot antamistaan lisätodistuksista.

Tässä pykälässä tarkoitetut tiedot voidaan antaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

Liikenteen turvallisuusvirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada myös lupakirjan ja kelpoisuuskirjan valmistajalta rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia asiakirjan valmistamiseen ja toimitamiseen liittyviä tietoja.

Oppilaitoksen, kertauskouluttajan, liikkuvan kaluston kuljettajan tutkinnon vastaanottajan, 30 §:ssä tarkoitetun asiantuntijalääkärin ja 32 §:ssä tarkoitetun psykologin on salassapitosäännösten estämättä annettava kelpoisuusrekisteriä varten tarpeelliset tiedot, kun henkilö on suorittanut hyväksytysti koulutuksen tai kokeen tai kun hänelle on tehty psykologinen henkilöarviointi, määräaikainen terveystarkastus tai muu hänen terveydentilastaan johtuva terveystarkastus. Tässä momentissa tarkoitetut tiedot voi antaa myös toiminnanharjoittaja.

Toiminnanharjoittajan on salassapitosäännösten estämättä annettava kelpoisuusrekisteriä varten palveluksessaan ja toiminnassaan mukana olevien liikenneturvallisuustehtäviä hoitavien tunnistetiedot ja niissä tapahtuneet muutokset sekä tarpeelliset tiedot antamistaan lisätodistuksista.

Tässä pykälässä tarkoitetut tiedot voidaan antaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti. *Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietojen vastaanottajan on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.*

42 §

Tietojen poistaminen

Tiedot poistetaan kelpoisuusrekisteristä seuraavasti:

1) rautatieturvallisuuden vaarantamista, huumaavan aineen käyttämistä rautatieliikenteessä tai rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuuden vaarantamista koskevat tiedot, törkeää liikenneturvallisuuden vaarantamista ja rautatierikkomusta koskevat tiedot sekä tämän lain 53 §:ssä tarkoitettuja rikoksia koskevat tiedot viiden vuoden kuluttua siitä, kun niitä koskeva päätös on saanut lainvoiman;

(lisätään uusi 2 mom.)

42 §

Tietojen poistaminen ja säilytysaika

Tiedot poistetaan kelpoisuusrekisteristä seuraavasti:

1) 41 §:n 1 momentissa tarkoitettuja rikoksia koskevat tiedot viiden vuoden kuluttua siitä, kun niitä koskeva päätös on saanut lainvoiman;

Liikkuvan kaluston kuljettajan rekisteritie-

dot poistetaan rekisteristä kymmenen vuoden kuluttua siitä päivästä, kun kuljettajan lupakirjan voimassaolo on päättynyt. Jos edellä tarkoitetun määräajan kuluessa aloitetaan kuljettajaa koskeva rautatielain (304/2011) 8 §:ssä tarkoitettu tutkinta, tietoja ei saa poistaa ennen kuin tutkinta on päättynyt. Mitä tässä momentissa säädetään liikkuvan kaluston kuljettajan lupakirjasta, sovelletaan muissa liikenneturvallisuustehtävissä toimiville myönnettävän kelpoisuuskirjan rekisteritietojen poistamiseen rekisteristä.

44 §

Henkilötietojen luovuttaminen kelpoisuusrekisteristä

Kelpoisuusrekisteriin talletettuja henkilötietoja saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa suomalaisille viranomaisille ja ulkomaiselle rautatie- ja onnettomuustutkintaviranomaiselle, milloin se on välttämätöntä laissa säädettyjen tai sen nojalla määrättyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamiseksi.

44 §

Tietojen luovuttaminen kelpoisuusrekisteristä

Kelpoisuusrekisteriin tallennettuja tietoja saa salassapitosäännösten estämättä *pyynnöstä* luovuttaa suomalaisille *toimivaltaisille* viranomaisille ja muun jäsenvaltion rautatie- ja onnettomuustutkintaviranomaiselle sekä Euroopan rautatievirastolle, jos se on välttämätöntä laissa tai sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen taikka *Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjen* tehtävien tai velvoitteiden hoitamiseksi. *Sama oikeus tietojen saamiseen on toiminnanharjoittajalla silloin, kun tiedot koskevat toiminnanharjoittajan palveluksessa tai toiminnassa mukana olevaa. Rekisteröidyille tietoja luovutetaan siten kuin henkilötietolaissa säädetään.*

Kelpoisuusrekisteriin talletettuja rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia tietoja saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa myös lupakirjan ja kelpoisuuskirjan valmistajalle, jos se on asiakirjan valmistamisen tai toimittamisen vuoksi tarpeen.

Tietoa tämän pykälän mukaisesti pyytävän on perusteltava pyyntönsä. Liikenteen turvallisuusviraston on luovutettava pyydetyt tiedot viipymättä. Viraston ja tietojen vastaanottajan on tietojen luovuttamisen yhteydessä huolehdittava asianmukaisesta tietojen suojauksesta.

46 §

Velvollisuus antaa tietoja

Oppilaitoksen ja kertauskouluttajan on salassapitosäännösten estämättä annettava lisätodistusrekisteriä varten tarpeelliset tiedot liikkuvan kaluston kuljettajan suorittamasta kertauskoulutuksesta.

46 §

Velvollisuus antaa tietoja lisätodistusrekisteriä varten

Oppilaitoksen, kertauskouluttajan ja liikkuvan kaluston kuljettajan tutkinnon vastaanottajan on salassapitosäännösten estämättä annettava lisätodistusrekisteriä varten tarpeelliset tiedot liikkuvan kaluston kuljettajan suorittamasta koulutuksesta ja kokeesta.

47 §

Lisätodistusrekisterin tietojen käyttäminen ja säilytysaika

Liikkuvan kaluston kuljettajan rekisteritiedot poistetaan rekisteristä kymmenen vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jonka aikana hänen tässä laissa tarkoitettu kelpoisuutensa on päättynyt.

47 §

Lisätodistusrekisterin tietojen käyttäminen ja säilytysaika

Liikkuvan kaluston kuljettajan rekisteritiedot poistetaan rekisteristä kymmenen vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jonka aikana hänen tässä laissa tarkoitettu kelpoisuutensa on päättynyt. Jos määräajan kuluessa aloitetaan kuljettajaa koskeva rautatielain 80 §:ssä tarkoitettu tutkinta, tietoja ei saa poistaa ennen kuin tutkinta on päättynyt.

47 a §

Tietojen luovuttaminen lisätodistusrekisteristä

Lisätodistusrekisteriin tallennettuja tietoja saa salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä luovuttaa toimivaltaisille suomalaisille viranomaisille ja muun jäsenvaltion rautatie- ja onnettomuustutkintaviranomaiselle, jos se on tarpeellista rajat ylittävän toiminnan johdosta. Tietojen luovutuksen on oltava välttämätöntä luovutuksen saajalle laissa tai sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen taikka Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamiseksi. Rekisteröidyille tietoja luovutetaan siten kuin henkilötietolaissa säädetään.

Tietoa pyytävän on pyydettävä tieto kirjallisesti tai sähköisesti ja perustettava pyyntönsä. Rekisterinpitäjän on luovutettava pyydetty tiedot viipymättä. Rekisterinpitäjän ja tieto-

jen vastaanottajan on tietojen luovuttamisen yhteydessä huolehdittava asianmukaisesta tietojen suojauksesta.

47 b §

Rekisterinpitäjän konkurssi

Jos lisätodistusten rekisterinpitäjä asetaan konkurssiin, sen toimintaa jatkava uusi toiminnanharjoittaja vastaa lisätodistusrekisterin sisältämien tietojen säilyttämisestä.

Jos kukaan ei jatka konkurssiin menneen rekisterinpitäjän toimintaa, lisätodistusrekisterin tietojen säilyttämisestä vastaa Liikenteen turvallisuusvirasto.

48 §

Valvonta

Liikenteen turvallisuusvirasto pitää luetteloa hyväksymistään oppilaitoksista, kertauskouluttajista, tutkinnon vastaanottajista sekä 30–32 §:ssä tarkoitetuista asiantuntijoista.

(lisätään uusi 6 mom.)

49 §

Terveydentilaa koskevat ilmoitukset

Epäillessään, että 19 §:n 1 momentissa tarkoitettua tehtävää hoitava henkilö ei täytä terveydelle asetettuja vaatimuksia, 31 §:ssä

48 §

Valvonta

Liikenteen turvallisuusvirasto pitää luetteloa hyväksymistään oppilaitoksista, kertauskouluttajista, tutkinnon vastaanottajista sekä 30–32 §:ssä tarkoitetuista asiantuntijoista. Viraston on julkaistava luettelot ja pidettävä ne ajan tasalla.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi suorittaa valvontatehtävänsä ennakoilmoituksen perusteella tai ennalta ilmoittamatta. Virasto voi käyttää valvonnassa apunaan asiantuntijaa, jos se on valvonnan toimittamiseksi tarpeellista. Asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan tässä momentissa tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974). Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (493/1995) 40 §:ssä.

49 §

Terveydentilaa ja psykologista soveltuvuutta koskevat ilmoitukset

Epäillessään, että 19 §:n 1 momentissa tarkoitettua tehtävää hoitava ei täytä terveydelle asetettuja vaatimuksia, 31 §:ssä tarkoitettun

tarkoitettuna työterveyshuollon ammattihenkilön on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava asiasta 30 §:ssä tarkoitettulle asiantuntijalääkärille.

Todetessaan, että 19 §:n 1 momentissa tarkoitettua tehtävää hoitava ei täytä terveydentilavaatimuksia, asiantuntijalääkäri on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava siitä Liikenteen turvallisuusvirastolle. Ilmoituksessa ei saa olla muita tietoja.

Ennen 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemistä tehtävää hoitavalle henkilölle on kerrottava ilmoituksen tekemisvelvollisuudesta ja terveydentilan vaikutuksesta hänen toimintakykyynsä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettussa ilmoituksessa voidaan antaa tieto ainoastaan siitä, että ilmoituksen kohteena oleva henkilö ei täytä terveydentilavaatimuksia.

Tässä pykälässä tarkoitettut tiedot voidaan antaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

50 §

Toiminnanharjoittajalle annettava huomautus tai varoitus

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa toiminnanharjoittajalle huomautuksen tai varoituksen, jos tämä ei ole huolehtinut 4 §:ssä tarkoitettulla tavalla siitä, että liikenneturvalli-

työterveyshuollon ammattihenkilön on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava asiasta 30 §:ssä tarkoitettulle asiantuntijalääkärille. *Jos työterveyshuollon ammattihenkilö epäilee, että liikenneturvallisuustehtävää hoitavalla henkilöllä ei enää ole 21 §:n 1 momentin mukaisia psykologisia valmiuksia tehtäviensä hoitamiseksi, ammattihenkilön on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava asiasta 32 §:ssä tarkoitettulle asiantuntijapsykologille. Työterveyshuollon ammattihenkilön on annettava henkilön suostumuksella asiantuntijalääkärille tämän terveydentilaa sekä vastaavasti asiantuntijapsykologille psykologista soveltuvuutta koskevat kaikki asian arvioimista varten tarpeelliset tiedot.*

Todetessaan, että 19 §:n 1 momentissa tarkoitettua tehtävää hoitava ei täytä terveydentilavaatimuksia, asiantuntijalääkäri on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava siitä Liikenteen turvallisuusvirastolle. *Jos asiantuntijapsykologi toteaa, että liikenneturvallisuustehtävää hoitavalla ei enää ole 21 §:n 1 momentin mukaisia psykologisia valmiuksia tehtäviensä hoitamiseksi, hänen on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava siitä virastolle. Ilmoituksessa ei saa olla muita tietoja.*

Ennen 1 tai 2 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemistä *ilmoituksen kohteena olevalle* on kerrottava velvollisuudesta tehdä ilmoitus, sekä terveydentilan ja psykologisten valmiuksien vaikutuksesta hänen toimintakykyynsä.

Tässä pykälässä tarkoitettut tiedot voidaan antaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

50 §

Huomautus ja varoitus

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa toiminnanharjoittajalle *tai muulle tässä laissa tarkoitettulle toimijalle huomautuksen tai varoituksen, jos tämä toimii tämän lain tai sen*

suustehtävien kelpoisuusvaatimuksia noudatetaan.

Varoitus annetaan, jos huomautusta ei asiasta ilmenevät seikat kokonaisuudessaan huomioon ottaen voida pitää riittävänä.

Huomautus voidaan antaa suullisesti tai kirjallisesti. Varoitus annetaan kirjallisesti.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi määrätä toiminnanharjoittajan korjaamaan 1 momentissa tarkoitettut virheet tai puutteet.

51 §

Uhkasakko, teettämisuha ja keskeyttämisuha

Liikenteen turvallisuusvirasto voi asettaa tämän lain nojalla antamansa velvoitteen tai kiellon tehosteeksi uhkasakon, teettämisuhan tai keskeyttämisuhan siten kuin uhkasakko-laissa (1113/1990) säädetään.

52 §

Liikenneturvallisuuden vaarantaminen

Rangaistus liikenneturvallisuuden vaarantamisesta ja törkeästä liikenneturvallisuuden vaarantamisesta säädetään rikoslain (39/1889) 23 luvun 1 ja 2 §:ssä.

53 §

Junaliikennejuopumus, kulkuneuvon luovuttaminen juopuneelle ja kuljettaminen oikeudetta

Rangaistus junaliikennejuopumuksesta, kulkuneuvon luovuttamisesta juopuneelle ja kuljettamisesta oikeudetta säädetään rikoslain 23 luvun 7, 8 ja 10 §:ssä.

nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti.

Varoitus, jos huomautusta ei asiasta ilmenevät seikat kokonaisuudessaan huomioon ottaen voida pitää riittävänä.

Huomautus voidaan antaa suullisesti tai kirjallisesti. Varoitus annetaan kirjallisesti.

51 §

Liikenteen turvallisuusviraston oikeus tehostekeinoihin

Liikenteen turvallisuusvirasto voi määrätä toiminnanharjoittajan tai muun tässä laissa tarkoitetun toimijan korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä sekä asettaa sille velvoitteen toimia tämän lain tai sen nojalla säädetyn mukaisesti taikka kieltää toimenpiteen, jos asianomainen toimii huomautuksesta tai varoituksesta huolimatta tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti. Virasto voi asettaa uhkasakon, teettämisuhan tai keskeyttämisuhan antamansa määräyksen tai asettamansa kiellon tehosteeksi siten kuin uhkasakko-laissa (1113/1990) säädetään.

52 §

Liikenneturvallisuuden vaarantaminen

(kumotaan)

53 §

Junaliikennejuopumus, kulkuneuvon luovuttaminen juopuneelle ja kuljettaminen oikeudetta

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2013.

Liikenneturvallisuuskoulutusta antavan oppilaitoksen tämän lain voimaan tullessa voimassa ollut hyväksyntä on sellaisenaan voimassa hyväksynnän voimassaoloajan, kuitenkin enintään 30 päivään kesäkuuta 2013, jonka jälkeen oppilaitoksella on oltava Liikenteen turvallisuusviraston 23 §:n 1 momentin mukaisesti antama hyväksyntä.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.
